

Warszawa, dnia 13 kwietnia 2023 r.

Poz. 695

UMOWA

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych,

podpisana w Nowym Delhi dnia 25 kwietnia 2022 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

Dnia 25 kwietnia 2022 roku w Nowym Delhi została podpisana Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Indii o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, w następującym brzmieniu:

UMOWA

MIĘDZY

RZECZAPOSPOLITĄ POLSKĄ

A

REPUBLIKĄ INDII

O WZAJEMNEJ POMOCY PRAWNEJ W SPRAWACH KARNYCH

Rzeczpospolita Polska i Republika Indii, zwane dalej „Stronami”,

dążąc do zwiększenia skuteczności działania właściwych organów Stron w zakresie zapobiegania przestępczości oraz wykrywania i ścigania przestępstw poprzez ustanowienie współpracy i wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1
ZAKRES POMOCY

1. Strony zgodnie z postanowieniami Umowy niniejszej udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej w możliwie najszerszym zakresie w związku z zapobieganiem przestępczości, wykrywaniem i ściganiem przestępstw oraz prowadzeniem postępowań, w tym sądowych, w odniesieniu do działań i zaniechań, które w momencie wystąpienia z wnioskiem stanowiłyby przestępstwo zgodnie z prawem Strony wzywającej, niezależnie od tego, czy o pomoc taką wnosi lub ma jej udzielić sąd czy inny organ właściwy do wystąpienia z takim wnioskiem. Strony zapewniają również taką pomoc w związku z konfiskatą lub przypadkiem korzyści lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa albo służących lub przeznaczonych do jego popełnienia, o ile udzielenie takiej pomocy nie jest sprzeczne z prawem Strony wezwanej.

2. Pomoc obejmuje:
  - (a) odbieranie wyjaśnień, zeznań lub oświadczeń;
  - (b) umożliwienie przesłuchania świadków i biegłych za pomocą wideokonferencji;
  - (c) przekazywanie przedmiotów, w tym dokumentów, danych z rejestrów i innego rodzaju dowodów;
  - (d) ustalanie miejsca znajdowania się osób lub przedmiotów oraz ich identyfikację;
  - (e) doręczanie dokumentów, w tym dokumentów sądowych;
  - (f) ułatwianie osobistego stawiennictwa osób, w tym osób pozbawionych wolności;
  - (g) wykonywanie wniosków o przeszukanie lub odebranie;
  - (h) udzielanie pomocy w postępowaniach związanych z zatrzymaniem, zabezpieczeniem, lub przypadkiem korzyści lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa albo służących lub przeznaczonych do jego popełnienia;
  - (i) udzielanie informacji związanych z rachunkami bankowymi;
  - (j) wszelkie inne formy pomocy, które nie są sprzeczne z prawem krajowym Strony wezwanej.
3. Celem Umowy niniejszej jest wyłącznie zapewnienie wzajemnej pomocy prawnej między Stronami. Postanowienia Umowy niniejszej nie dają żadnej osobie prywatnej prawa do uzyskania, zatajenia lub wyłączenia jakichkolwiek dowodów lub czynienia przeszkód w wykonaniu wniosku.
4. Pomoc może być udzielona bez względu na to, czy działanie lub zaniechanie będące przedmiotem postępowania zmierzającego do wykrycia lub ścigania przestępstw, w tym postępowania sądowego prowadzonego na terytorium Strony wzywającej, stanowiłoby przestępstwo na mocy prawa krajowego Strony wezwanej.
5. Umowę niniejszą stosuje się również do wszelkich wniosków o pomoc prawną odnoszących się do działań lub zaniechań, które miały miejsce przed jej wejściem w życie.
6. Umowa niniejsza nie ma zastosowania do:
  - (a) wykonywania na terytorium Strony wezwanej wyroków karnych wydanych na terytorium Strony wzywającej, chyba że jest to zgodne z prawem krajowym Strony wezwanej;
  - (b) przekazywania ścigania w sprawach karnych.

Artykuł 2

ORGANY CENTRALNE

1. Każda ze Stron wyznacza organ centralny do wysyłania, przyjmowania, oceny i nadawania, zgodnie z prawem krajowym, wnioskom biegu w celu wykonania Umowy niniejszej, a także do innych funkcji przewidzianych w Umowie niniejszej.
2. Po stronie Rzeczypospolitej Polskiej organem centralnym jest Minister Sprawiedliwości lub Prokurator Generalny lub osoba przez któregoś z nich upoważniona, a po stronie Republiki Indii organem centralnym jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Strony powiadamiają się wzajemnie, zgodnie z Umową niniejszą, o udzielonych upoważnieniach i ewentualnych zmianach.
3. Do celów Umowy niniejszej organy centralne komunikują się ze sobą bezpośrednio.

Artykuł 3

ODMOWA POMOCY

1. Strona wezwana odmawia udzielenia pomocy, jeżeli:
  - (a) wykonanie wniosku o pomoc naruszyłoby jej suwerenność, bezpieczeństwo lub porządek publiczny;
  - (b) uznaje, że wykonanie wniosku o pomoc mogłoby naruszyć jej interes publiczny.
2. Strona wezwana może odmówić udzielenia pomocy, jeżeli:
  - (a) istnieją poważne podstawy, by sądzić, że wniosek o pomoc został złożony w celu ścigania, ukarania lub prowadzenia innego postępowania przeciwko osobie ze względu na jej rasę, religię, narodowość lub poglądy polityczne, lub jeżeli sytuacja tej osoby może ulec pogorszeniu z któregokolwiek z tych powodów;
  - (b) wniosek o udzielenie pomocy dotyczy przestępstwa wojskowego, które nie byłoby przestępstwem w świetle powszechnego prawa karnego;
  - (c) wniosek o udzielenie pomocy dotyczy przestępstwa o charakterze politycznym. Do celów Umowy niniejszej następujące przestępstwa nie są uznawane za przestępstwa polityczne:

- (i) zabójstwo lub jakiegokolwiek inne przestępstwo przeciwko głowie Państwa lub szefowi rządu którejkolwiek ze Stron lub przeciwko członkom ich rodzin;
  - (ii) przestępstwo, za które obie Strony na podstawie wielostronnej umowy międzynarodowej mają obowiązek wydania osoby ściganej albo przekazania sprawy swym właściwym organom w celu podjęcia decyzji w sprawie wszczęcia postępowania karnego;
  - (iii) zabójstwo, nieumyślne spowodowanie śmierci, umyślne uszkodzenie ciała, ciężkie uszkodzenie ciała lub ciężki rozstrój zdrowia;
  - (iv) porwanie, uprowadzenie lub inne niezgodne z prawem pozbawienie wolności, w tym branie zakładnika;
  - (v) podłożenie lub użycie materiału wybuchowego, środka zapalającego lub innego niszczącego urządzenia zagrażającego życiu, powodującego poważne uszkodzenie ciała lub poważną szkodę w mieniu;
  - (vi) usiłowanie popełnienia lub uczestnictwo w popełnieniu jakiegokolwiek z wyżej wymienionych przestępstw, jak również udział w związku lub zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie takich przestępstw.
3. Nie odmawia się udzielenia pomocy ze względu na tajemnicę bankową.
  4. Przed odmową udzielenia pomocy na mocy artykułu niniejszego organy centralne konsultują się ze sobą w celu rozważenia, czy pomoc może zostać udzielona z zastrzeżeniem warunków uznanych za niezbędne dla celów wykonania wniosku. Konsultacje takie odbywają się w szczególności w przypadku, gdy wniosek o udzielenie pomocy dotyczy przestępstwa, za które grozi kara nieznana prawu Strony wzywanej.
  5. W przypadku odmowy udzielenia pomocy organ centralny Strony wzywającej zostaje poinformowany o przyczynach odmowy.

Artykuł 4

FORMA I TREŚĆ WNIOSKÓW

1. Wniosek o pomoc sporządza się na piśmie. Wniosek sporządza się w języku Strony wzywającej z załączonym tłumaczeniem na język angielski.

2. W nagłych przypadkach organ centralny Strony wezwanej może przyjąć wniosek za pośrednictwem poczty elektronicznej, faksu lub wzajemnie uzgodnionych innych środków komunikacji elektronicznej. W każdym takim przypadku wniosek potwierdza się na piśmie w ciągu następnych dziesięciu dni, chyba że organ centralny Strony wezwanej wskaże inny tryb postępowania.
3. Wniosek, w każdym przypadku, zawiera:
  - (a) nazwę właściwego organu prowadzącego postępowanie mające na celu wykrywanie, ściganie przestępstw lub inne postępowanie, w tym sądowe;
  - (b) opis stanu sprawy karnej oraz streszczenie informacji o stanie faktycznym i prawnym;
  - (c) opis poszukiwanych dowodów, informacji lub innego rodzaju pomocy, o którą się wnosi;
  - (d) oświadczenie dla jakich celów wnosi się o dowody, informacje lub inny rodzaj pomocy.
4. Wnioski o pomoc zawierają również, w miarę potrzeby i w miarę możliwości:
  - (a) informacje dotyczące tożsamości, obywatelstwa i miejsca przebywania każdej osoby, od której oczekuje się uzyskania dowodu lub informacji;
  - (b) informacje dotyczące tożsamości, miejsca przebywania i statusu w postępowaniu osoby, której należy dokonać doręczenia, a także sposobu, w jaki doręczenie to ma nastąpić;
  - (c) informacje identyfikujące osoby lub przedmioty, które mają być odnalezione;
  - (d) dokładny opis miejsca lub osoby podlegających przeszukaniu, oraz przedmiotów, które mają zostać odebrane;
  - (e) opis formy, w jakiej mają zostać odebrane i zaprotokołowane wyjaśnienia, zeznania lub oświadczenia;
  - (f) listę pytań, które należy zadać osobie, lub informacje o okolicznościach, odnośnie do których osoba ma zostać przesłuchana, lub oba te elementy łącznie;
  - (g) dokładne informacje o szczególnym trybie postępowania lub szczególnych wymaganiach, których zastosowania domaga się Strona wzywająca, wraz z ich uzasadnieniem;

- (h) wszelkie wymagania dotyczące obecności osób wskazanych we wniosku podczas jego wykonywania;
  - (i) informacje dotyczące należności i zwrotu wydatków, do których będzie uprawniona osoba wezwana do stawienia na terytorium Strony wzywającej;
  - (j) termin, przed upływem którego wniosek powinien zostać wykonany;
  - (k) wszelkie wymagania dotyczące ograniczenia albo wyłączenia udostępniania;
  - (l) wszelkie inne informacje, które mogą zostać podane do wiadomości Strony wezwanej w celu ułatwienia jej wykonania wniosku.
5. W następujących przypadkach wnioski o pomoc obejmują:
- (a) w przypadku wniosków o przeprowadzenie dowodu, przeszukanie, o ustalenie miejsca znajdowania się, zatrzymanie, odebranie, zabezpieczenie lub przepadek korzyści lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa albo służących lub przeznaczonych do jego popełnienia lub środków przeznaczonych na finansowanie przestępstw, w tym aktów terroryzmu – oświadczenie wskazujące podstawy do twierdzenia, że dowody, przedmioty lub korzyści mogą znajdować się na terytorium Strony wezwanej;
  - (b) w przypadku wniosków o uzyskanie dowodu od osoby – wskazanie, czy wymagane jest złożenie oświadczenia złożone pod przysięgą lub potwierdzone, oraz wskazanie, czego ma dotyczyć dowód lub oświadczenie będące przedmiotem wniosku;
  - (c) w przypadku wypożyczania dowodów – określenie miejsca ich znajdowania się na terytorium Strony wezwanej oraz wskazanie osoby lub kategorii osób, które będą sprawować pieczę nad tymi dowodami na terytorium Strony wzywającej, miejsce, do którego dowody te mają zostać przekazane, wykaz czynności, które mają być przeprowadzone, oraz termin, przed upływem którego dowody te zostaną zwrócone;
  - (d) w przypadku czasowego przekazywania osób pozbawionych wolności – wskazanie osoby, która będzie sprawowała pieczę nad przekazywaną osobą, miejsca, do którego przekazanie ma nastąpić oraz prawdopodobnej daty powrotu tej osoby;
  - (e) w przypadku wniosków o przeszukanie i odebranie korzyści lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa albo służących lub przeznaczonych do jego

- popęlnienia – oświadczenie wskazujące podstawy do twierdzenia, że pieniądze lub mienie są korzyściami lub przedmiotami pochodzącymi z przestępstwa albo służącymi lub przeznaczonymi do jego popęlnienia lub mogą być przedmiotem takich wniosków;
- (f) w przypadku wniosków o odebranie, zatrzymanie, zabezpieczenie lub przepadek środków przeznaczonych na finansowanie przestępstw, w tym aktów terroryzmu – oświadczenie wskazujące podstawy do twierdzenia o takim wykorzystywaniu tych środków.
6. Jeżeli Strona wezwana uzna, że informacje nie są wystarczające do wykonania wniosku, może zażądać dodatkowych informacji umożliwiających jego wykonanie.

Artykuł 5

WYKONYWANIE WNIOSKÓW

1. Organ centralny Strony wezwanej niezwłocznie wykonuje wniosek lub przekazuje wniosek organowi właściwemu do jego wykonania. Właściwe organy Strony wezwanej dokładają wszelkich starań w celu wykonania wniosku, w tym poprzez wydawanie wezwań, nakazów przeszukania lub innych nakazów niezbędnych do wykonania wniosku.
2. Wszelkie wnioski przekazane na mocy Umowy niniejszej wykonuje się zgodnie z prawem krajowym Strony wezwanej. Należy zastosować określony we wniosku sposób jego wykonania, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to sprzeczne z prawem krajowym Strony wezwanej.
3. Jeżeli Strona wezwana stwierdzi, że wykonanie wniosku stałoby na przeszkodzie toczącemu się na jej terytorium postępowaniu karnemu, którego przedmiotem jest wykrywanie lub ściganie przestępstw, albo innemu postępowaniu, w tym sądowemu, na jej terytorium, może ona, po konsultacji z organem centralnym Strony wzywającej, odroczyć wykonanie wniosku lub uzależnić jego wykonanie od spełnienia warunków, które uznaje za niezbędne. Jeżeli Strona wzywająca zgodziła się na udzielenie pomocy z zastrzeżeniem określonych warunków, stosuje się do nich.

4. Strona wezwana dokłada wszelkich starań, aby ograniczyć albo wyłączyć udostępnianie wniosku i jego treści, jeżeli organ centralny Strony wzywającej o to wystąpi. Jeżeli wniosek nie może zostać wykonany bez naruszenia takiego ograniczenia albo wyłączenia, organ centralny Strony wezwanej informuje o tym organ centralny Strony wzywającej, który następnie zawiadamia, czy pomimo tego wniosek ma zostać wykonany.
5. Organ centralny Strony wezwanej odpowiada na uzasadnione zapytania organu centralnego Strony wzywającej w sprawie postępów w wykonaniu wniosku.
6. Organ centralny Strony wezwanej powiadamia niezwłocznie organ centralny Strony wzywającej o wyniku wykonania wniosku. Jeżeli wykonanie wniosku jest opóźnione lub odroczone lub wniosek nie może być wykonany w całości lub w części, organ centralny Strony wezwanej informuje organ centralny Strony wzywającej o przyczynach tego faktu.

Artykuł 6

KOSZTY

1. Bez uszczerbku dla ustępów 2 i 3 artykułu niniejszego Strona wezwana ponosi wszelkie koszty związane z wykonaniem wniosku, z wyjątkiem:
  - (a) wynagrodzenia biegłych;
  - (b) kosztów usług tłumaczeń pisemnych i ustnych;
  - (c) należności i wydatków związanych z podróżą osób wezwanych do stawiennictwa; w tym osób, o których mowa w art. 12 Umowy niniejszej;
  - (d) wynagrodzenia przedstawiciela prawnego ustanowionego na wniosek Strony wzywającej.
2. Koszty, o których mowa w ustępie 1 lit. a)–d) artykułu niniejszego, ponosi Strona wzywająca.
3. Wydatki związane z kosztami ustanowienia i utrzymania łącza wideo poniesione:
  - na terytorium Strony wzywającej ponosi Strona wzywająca;
  - na terytorium Strony wezwanej ponosi Strona wezwana.

4. Jeżeli w trakcie wykonywania wniosku okaże się, że do jego wykonania wymagane są wydatki o charakterze nadzwyczajnym, Strony konsultują się ze sobą w celu ustalenia warunków, na jakich można kontynuować wykonanie wniosku.
5. Strony mogą uzgodnić inne zasady dotyczące podziału kosztów określonych w ustępach 1, 2 i 3 artykułu niniejszego, jak również zwrotu całości lub części takich kosztów.

Artykuł 7

OGRANICZENIE WYKORZYSTANIA

1. Strona wezwana może wymagać, aby bez jej uprzedniej zgody Strona wzywająca nie wykorzystwała żadnych informacji ani dowodów uzyskanych na mocy Umowy niniejszej dla celów jakiegokolwiek postępowania, którego przedmiotem jest wykrywanie lub ściganie przestępstw, albo innego postępowania, w tym sądowego, innego niż wskazane we wniosku. Strona wzywająca stosuje się do tego wymogu.
2. Strona wezwana może wymagać, aby udostępnianie informacji lub dowodów uzyskanych na mocy Umowy niniejszej było ograniczone albo wyłączone lub aby zostały one wykorzystane zgodnie z warunkami określonymi przez tę Stronę. Jeżeli Strona wzywająca zgadza się na wykorzystanie uzyskanych informacji lub dowodów z zastrzeżeniem takich warunków, dołoży ona wszelkich starań, aby je spełnić.
3. Informacje lub dowody, które zostały podane do wiadomości publicznej na terytorium Strony wzywającej na zasadach określonych w ustępie 1 lub 2 artykułu niniejszego, mogą być następnie wykorzystane w dowolnym celu.

Artykuł 8

UZYSKIWANIE DOWODÓW NA TERYTORIUM STRONY WEZWANEJ

1. Wobec osoby wezwanej zgodnie z Umową niniejszą do stawiennictwa na terytorium Strony wezwanej w celu przedstawienia dowodów, mogą zostać zastosowane środki przymusu w celu zapewnienia jej stawiennictwa, złożenia przez nią wyjaśnień, zeznań lub oświadczeń, przedstawienia przez nią przedmiotów, w tym dokumentów, danych z

rejestrów i innych dowodów. Osoba, która podczas wykonywania wniosku podaje nieprawdę ustnie lub na piśmie, podlega ściganiu i karaniu na terytorium Strony wezwanej, zgodnie z prawem krajowym tej Strony.

2. Na wniosek Strony wzywającej organ centralny Strony wezwanej udziela z wyprzedzeniem informacji na temat daty i miejsca przeprowadzenia dowodu zgodnie z artykułem niniejszym.
3. Z zastrzeżeniem jej prawa krajowego Strona wezwana może zezwolić upoważnionym przedstawicielom Strony wzywającej wymienionym we wniosku na:
  - (a) uczestnictwo w czynności związanej z wykonaniem takiego wniosku;
  - (b) udział w czynności dowodowej, w tym poprzez zadawanie pytań za pośrednictwem organu wykonującego wniosek;
  - (c) obecność przy wykonywaniu wniosku i sporządzenie dosłownej transkrypcji z przebiegu czynności. Można przy tym zezwolić na zastosowanie środków technicznych dla celów sporządzenia takiej transkrypcji.
4. Osoba, o której mowa w ustępie 1 artykułu niniejszego, może odmówić przedstawienia dowodów, jeżeli jest do tego uprawniona zgodnie z prawem krajowym którejkolwiek ze Stron.
5. Jeżeli osoba, od której ma być uzyskany dowód, powołuje się na prawo do odmowy przedstawienia dowodów na mocy prawa krajowego Strony wezwanej, Strona wezwana rozstrzyga tę sprawę zgodnie z jej prawem krajowym. Jeżeli osoba taka powołuje się na prawo do odmowy przedstawienia dowodów zgodnie z prawem krajowym Strony wzywającej, Strona wezwana rozstrzyga tę sprawę w oparciu o informację przekazaną jej przez właściwy organ Strony wzywającej.

Artykuł 9

PRZESŁUCHANIE W FORMIE WIDEOKONFERENCJI

1. Jeżeli osoba znajdująca się na terytorium jednej ze Stron ma być przesłuchana w charakterze świadka lub biegłego przez organ drugiej Strony, przesłuchanie może nastąpić w formie wideokonferencji, zgodnie z postanowieniami ustępów 2–7 artykułu niniejszego.

2. Wniosek o przesłuchanie w formie wideokonferencji, oprócz informacji wymienionych w Artykule 4, zawiera także wskazanie przyczyn, dla których nie jest pożądane lub możliwe osobiste stawiennictwo świadka albo biegłego, a także wskazanie organu oraz osób, które przeprowadzą przesłuchanie.
3. Organ Strony wezwanej na wniosek Strony wzywającej doręcza osobie wezwanej do stawiennictwa w formie przewidzianej przez prawo krajowe Strony wzywającej.
4. Do przesłuchania w formie wideokonferencji mają zastosowanie następujące zasady:
  - (a) właściwy organ Strony wezwanej jest obecny podczas przesłuchania i, w razie potrzeby, wzywa tłumacza. Właściwy organ Strony wezwanej jest odpowiedzialny za potwierdzenie tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana, oraz za przestrzeganie podstawowych zasad prawa krajowego Strony wezwanej;
  - (b) organy obu Stron uzgadniają, jakie środki należy podjąć w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobie, która ma zostać przesłuchana;
  - (c) przesłuchanie jest prowadzone bezpośrednio przez organ Strony wzywającej, organ Strony wezwanej zapewnia, że przesłuchanie jest prowadzone zgodnie z prawem krajowym Strony wezwanej;
  - (d) na wniosek Strony wzywającej lub osoby, która ma zostać przesłuchana, Strona wezwana zapewni tej osobie, w razie potrzeby, pomoc tłumacza;
  - (e) osoba, która ma zostać przesłuchana, może powołać się na prawo do odmowy złożenia zeznań albo opinii, które przysługują jej na mocy prawa krajowego którejkolwiek ze Stron.
5. Bez uszczerbku dla jakichkolwiek środków uzgodnionych w celu ochrony osób, właściwy organ Strony wezwanej przygotowuje protokół określający datę i miejsce przesłuchania, tożsamość osoby przesłuchiwanej, tożsamość i funkcje wszystkich osób uczestniczących w przesłuchaniu, które reprezentują Stronę wezwaną, czy przesłuchanie nastąpiło pod przysięgą oraz udzieleniu pouczeń, a także opis warunków technicznych, w jakich ono odbyło się. Protokół przekazuje się zgodnie z Umową niniejszą.
6. Jeżeli świadkowie lub biegli przesłuchani na terytorium Strony wezwanej zgodnie z artykułem niniejszym składają nieprawdziwe zeznania albo opinie, właściwy organ każdej ze Stron podejmuje niezbędne działania w taki sam sposób, jak gdyby przesłuchanie odbywało się zgodnie z zasadami określonymi przez jego prawo krajowe.

7. Jeżeli świadkowie lub biegli, którzy mają zostać przesłuchani na terytorium Strony wezwanej zgodnie z artykułem niniejszym, bez uzasadnionego powodu odmawiają stawiennictwa, złożenia zeznań, opinii lub przysięgi, organ Strony wezwanej podejmuje niezbędne czynności, w taki sam sposób, jakby przesłuchanie odbywało się zgodnie z procedurą przewidzianą przez jego prawo krajowe.

Artykuł 10

DOKUMENTY I DANE Z REJESTRÓW

1. Strona wezwana przekazuje Stronie wzywającej kopie, dostępnych publicznie na terytorium Strony wezwanej, dokumentów lub danych z rejestrów oraz będących w posiadaniu organów Strony wezwanej.
2. Strona wezwana, w zakresie, w jakim zezwala na to jej prawo krajowe, może także przekazać kopie, będących w posiadaniu organów tej Strony, lecz niedostępnych publicznie, dokumentów lub danych z rejestrów w takim samym zakresie i na takich samych warunkach, na jakich kopie takie byłyby dostępne dla właściwych organów tej Strony.

Artykuł 11

STAWIENNICTWO NA TERYTORIUM STRONY WZYWAJĄCEJ

Jeżeli Strona wzywająca wnioskuje o stawiennictwo na jej terytorium osoby, która nie jest pozbawiona wolności, Strona wezwana zaprasza tę osobę do stawiennictwa przed właściwym organem na terytorium Strony wzywającej. Strona wzywająca wskazuje zakres, w jakim pokryte zostaną należności i wydatki tej osoby. Organ centralny Strony wezwanej informuje niezwłocznie organ centralny Strony wzywającej o odpowiedzi osoby wezwanej.

Artykuł 12

PRZEKAZYWANIE OSÓB POZBAWIONYCH WOLNOŚCI

1. Osoba pozbawiona wolności na terytorium jednej ze Stron, o której stawiennictwo na terytorium drugiej Strony wnioskuje się w celu udzielenia pomocy na mocy Umowy niniejszej, jest w tym celu czasowo przekazywana na terytorium drugiej Strony, jeżeli osoba ta oraz organy centralne obu Stron wyrażą na to zgodę.
2. Dla celów artykułu niniejszego:
  - (a) Strona, na której terytorium dana osoba została przekazana, jest uprawniona i zobowiązana do przetrzymania tej osoby w warunkach pozbawienia wolności, chyba że druga Strona upoważni ją do innego działania;
  - (b) Strona, na terytorium której przekazano osobę, przekazuje tę osobę z powrotem drugiej Stronie, gdy tylko okoliczności na to pozwolą lub stosownie do innych uzgodnień dokonanych przez organy centralne obu Stron;
  - (c) Strona, do której dana osoba została przekazana, nie wymaga od drugiej Strony wszczęcia postępowania ekstradycyjnego ani żadnego innego postępowania w celu przekazania osoby z powrotem;
  - (d) Okres pozbawienia wolności na terytorium jednej ze Stron zalicza się na poczet okresu pozbawienia wolności, który dana osoba jest albo będzie zobowiązana odbyć na terytorium drugiej Strony;
  - (e) W przypadku, gdy okres, przez jaki osoba ma pozostawać pozbawiona wolności, kończy się w czasie jej pozbawienia wolności na terytorium drugiej Strony, Strona przekazująca powiadamia o tym drugą Stronę, która z kolei zapewnia uwolnienie tej osoby;
  - (f) Po zwolnieniu i pod warunkiem, że obecność osoby na terytorium drugiej Strony jest nadal wymagana dla celów związanych z pierwotnym przekazaniem, osoba ta, o ile zgadza się na to, jest traktowana jako osoba stawiająca się na terytorium drugiej Strony zgodnie z artykułem 11 Umowy niniejszej.

Artykuł 13

GWARANCJE OCHRONY

1. Osoba, o której mowa w artykułach 11 lub 12 Umowy niniejszej, która na wniosek Strony wzywającej stawia się na jej terytorium, nie podlega, bez uszczerbku dla artykułu 12 ustęp 2 lit. (a) Umowy niniejszej, ściganiu, zatrzymaniu ani ograniczeniom wolności osobistej na terytorium tej Strony za żadne przestępstwo popełnione przed opuszczeniem przez nią terytorium Strony wezwanej. Osoba ta nie jest zobowiązana do składania zeznań w żadnym postępowaniu innym niż to, którego dotyczy wniosek.
2. Osoba, o której mowa w artykułach 11 lub 12 Umowy niniejszej, która na wniosek Strony wzywającej stawia się na jej terytorium, nie podlega ściganiu, zatrzymaniu ani ograniczeniom wolności osobistej na terytorium tej Strony z powodu treści złożonych zeznań, chyba że złożyła ona nieprawdziwe zeznania, zeznając w charakterze świadka.
3. Postanowienia ustępu 1 artykułu niniejszego nie mają zastosowania, jeżeli osoba, która się stawiała, nie opuściła, mając taką możliwość, terytorium Strony wzywającej w ciągu trzydziestu kolejnych dni od powiadomienia przez właściwy organ, że jej obecność nie jest już wymagana, albo, opuściwszy je, dobrowolnie tam powróciła.
4. Osoba wezwana do stawiennictwa na terytorium Strony wzywającej zgodnie z artykułami 11 lub 12 Umowy niniejszej, która nie stawiała się na terytorium Strony wzywającej, nie może być poddana żadnej sankcji ani środkowi przymusu na terytorium Strony wezwanej.

Artykuł 14

USTALANIE MIEJSCA ZNAJDOWANIA SIĘ OSÓB LUB PRZEDMIOTÓW LUB ICH
IDENTYFIKACJA

Jeżeli Strona wzywająca wnioskuje o ustalenie miejsca znajdowania się na terytorium Strony wezwanej osób lub przedmiotów lub o ich identyfikację, Strona wezwana dołoży wszelkich starań, aby ustalić to miejsce lub dokonać takiej identyfikacji.

Artykuł 15

DORĘCZANIE DOKUMENTÓW

1. Strona wezwana dołoży wszelkich starań, aby doręczyć wszelkie dokumenty przekazane jej dla celów takiego doręczenia przez Stronę wzywającą.
2. Strona wzywająca przekazuje wszelkie wnioski o doręczenie wezwania do stawiennictwa przed właściwym organem na terytorium Strony wzywającej w rozsądnym czasie przed ustalonym terminem stawiennictwa. Zasada ta ma również zastosowanie do wniosku o doręczenie dokumentu wzywającego odbiorcę do podjęcia określonych działań lub umożliwiającego mu ich podjęcie.
3. Strona wezwana przesyła potwierdzenie doręczenia w sposób określony we wniosku.
4. Osoba, która nie zastosuje się do jakiegokolwiek doręczonego jej wezwania nie podlega z tego tytułu żadnej sankcji ani środkowi przymusu na terytorium Strony wezwanej.

Artykuł 16

PRZESZUKANIE I ODEBRANIE

1. Strona wezwana wykonuje wniosek o przeszukanie, odebranie i przekazanie każdego przedmiotu Stronie wzywającej, jeżeli wniosek zawiera informacje uzasadniające taką czynność w świetle prawa krajowego Strony wezwanej.
2. Strona wezwana przekazuje wszelkie wymagane przez Stronę wzywającą informacje dotyczące okoliczności przeszukania, odebrania i przechowywania odebranych przedmiotów. W szczególności Strona wzywająca może zażądać, aby każdy funkcjonariusz, który sprawował dozór nad odebranym przedmiotem, poświadczył autentyczność przedmiotu, ciągłość dozoru nad nim oraz nienaruszalność jego stanu. Poświadczenia takie mogą zostać dopuszczone na terytorium Strony wzywającej jako dowód zawartych w nich informacji, o ile spełniają one wszystkie warunki przewidziane w prawie krajowym Strony wzywającej.
3. Strona wzywająca stosuje się do wszystkich określonych przez Stronę wezwaną wymagań dotyczących odebranych przedmiotów przekazanych jej przez Stronę wezwaną.

Artykuł 17
ZWROT PRZEDMIOTÓW

Na żądanie Strony wezwanej Strona wzywająca zwraca tak szybko, jak to możliwe, wszelkie przedmioty przekazane jej w wykonaniu wniosku złożonym na podstawie Umowy niniejszej.

Artykuł 18
POMOC PRZY ZATRZYMANIU, ZABEZPIECZENIU I PRZEPADKU

1. Strony udzielają sobie wzajemnej pomocy w postępowaniach związanych z zatrzymaniem, zabezpieczeniem lub przypadkiem korzyści lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa albo służących lub przeznaczonych do jego popełnienia. Pomoc ta może obejmować działania mające na celu zabezpieczenie takich korzyści lub przedmiotów do momentu wydania przez sąd lub inny właściwy organ Strony wzywającej ostatecznego rozstrzygnięcia co do nich.
2. Strona wezwana zwraca Stronie wzywającej, zgodnie ze swoim prawem krajowym, korzyści lub przedmioty pochodzące z przestępstwa, którego dotyczy wniosek, albo służące lub przeznaczone do jego popełnienia.

Artykuł 19
WYMIANA INFORMACJI

Organy centralne przekazują sobie wzajemnie, zgodnie z artykułem 2 ustęp 3 Umowy niniejszej, informacje dotyczące prawa i praktyki sądowej swoich państw, jak również teksty właściwych przepisów prawa.

Artykuł 20
LEGALIZACJA

Dokumenty, dane z rejestrów i inne przedmioty przekazane na mocy Umowy niniejszej są zwolnione z wymogu legalizacji, z wyjątkiem przypadków, gdy zażąda tego Strona wzywająca.

Artykuł 21
OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

1. W rozumieniu Umowy niniejszej:
  - (a) „dane osobowe” oznaczają wszelkie przekazywane w wykonaniu Umowy niniejszej informacje, które dotyczą zidentyfikowanej lub dającej się zidentyfikować osoby fizycznej,
  - (b) „Strona przekazująca dane” oznacza Stronę, która przekazuje dane osobowe,
  - (c) „Strona otrzymująca dane” oznacza Stronę, która otrzymuje dane osobowe.
2. Strona otrzymująca dane zapewnia ochronę danych osobowych na poziomie nie niższym, niż wynika to z prawa krajowego Strony przekazującej dane.
3. Dane osobowe mogą być przekazywane wyłącznie organom właściwym do wykonywania Umowy niniejszej i wykorzystywane wyłącznie w celu jej wykonania.
4. Dane osobowe podlegają usunięciu niezwłocznie po ustaniu celu, dla którego zostały przekazane, z zastrzeżeniem przepisów prawa krajowego Strony otrzymującej dane dotyczących okresu przechowywania akt postępowań karnych. Strona przekazująca dane jest powiadamiana o usunięciu przekazanych przez nią danych.
5. Strona przekazująca dane jest odpowiedzialna za prawidłowość przekazywanych danych. Strona ta bez zbędnej zwłoki zawiadamia Stronę otrzymującą dane o danych, które okazały się nieprawidłowe lub których przekazanie było niezgodne z prawem; w takim przypadku Strona otrzymująca dane ma obowiązek, odpowiednio, sprostować albo usunąć takie dane.
6. Każda ze Stron zapewnia, stosując odpowiednie do tego środki techniczne i organizacyjne, odpowiedni stopień zabezpieczenia przetwarzanych danych osobowych,

w szczególności przed nieuprawnionym udostępnieniem lub usunięciem. Strony informują się wzajemnie o przypadkach naruszenia ochrony danych osobowych mogącego powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób, których dane zostały przekazane, i podejmują wszelkie możliwe działania w celu usunięcia skutków takiego naruszenia.

7. Na wniosek Strony przekazującej dane Strona otrzymująca dane informuje ją o zakresie i sposobie wykorzystania danych osobowych.
8. Bez uszczerbku dla ustępu 9 artykułu niniejszego, każda ze Stron informuje, zgodnie z jej prawem krajowym, osobę, której dane osobowe zostały przekazane, o przetwarzaniu tych danych, w szczególności komu, w jakim celu i w oparciu o jaką podstawę prawną zostały one przekazane, o przewidywanym okresie ich przechowywania, a także o przysługujących tej osobie prawach takich jak prawo dostępu do danych, żądania ich sprostowania lub usunięcia oraz prawie wniesienia środka prawnego do organu właściwego, jeżeli osoba ta uważa, że jej prawa do ochrony danych osobowych zostały naruszone.
9. Każda ze Stron może ograniczyć lub odstąpić od realizacji obowiązków lub praw, o których mowa w ustępie 8, jeśli ich wykonanie mogłoby utrudniać albo uniemożliwiać prowadzenie postępowania karnego, którego wniosek dotyczy.
10. Każda ze Stron zapewnia, zgodnie ze swoim prawem krajowym, by osoba, której dane zostały przekazane w wykonaniu Umowy niniejszej, i która uważa, że jej prawa do ochrony danych osobowych zostały naruszone wskutek niezgodnego z prawem ich przetwarzania, miała prawo do wniesienia środka prawnego do właściwego organu lub sądu.

Artykuł 22

ZGODNOŚĆ Z INNYMI UMOWAMI

Postanowienia Umowy niniejszej nie stoją na przeszkodzie żadnej ze Stron w udzielaniu pomocy drugiej Stronie zgodnie z postanowieniami innych mających zastosowanie umów międzynarodowych.

Artykuł 23 KONSULTACJE

1. Organy centralne Stron, gdy jest to konieczne, konsultują się ze sobą w celu zapewnienia możliwie najskuteczniejszego wykonywania Umowy niniejszej. Organy centralne mogą również uzgadniać takie środki praktyczne, które mogą okazać się konieczne do ułatwienia stosowania Umowy niniejszej.
2. Jeżeli organy centralne Stron same nie będą w stanie osiągnąć porozumienia, wszelkie rozbieżności dotyczące interpretacji lub stosowania Umowy niniejszej będą rozstrzygane w drodze dyplomatycznej.

Artykuł 24 WEJŚCIE W ŻYCIE, ZMIANA I WYPOWIEDZENIE UMOWY

1. Umowa niniejsza podlega ratyfikacji. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi w możliwie najkrótszym czasie.
2. Umowa niniejsza wejdzie w życie sześćdziesiątego dnia od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.
3. Umowa niniejsza może zostać zmieniona za obopólną zgodą Stron. Zmiany wejdą w życie zgodnie z procedurą określoną w ustępach 1 i 2 artykułu niniejszego.
4. Umowa niniejsza zawarta jest na czas nieokreślony, chyba że którakolwiek ze Stron wypowie ją w drodze uprzedniej notyfikacji. Wypowiedzenie stanie się skuteczne po upływie 6 (sześciu) miesięcy od dnia otrzymania notyfikacji przez drugą ze Stron.
5. Strony mogą również za obopólną zgodą rozwiązać Umowę niniejszą na warunkach uzgodnionych między nimi.
6. Wnioski o pomoc, które wpłynęły przed wygaśnięciem Umowy niniejszej, będą, pomimo tego, rozpatrywane zgodnie z postanowieniami Umowy, tak jakby pozostawała ona nadal w mocy.

NA DOWÓD POWYŻSZEGO niżej podpisani, należycie upoważnieni do tego przez swoje rządy, podpisali Umowę niniejszą.

SPORZĄDZONO w Nowym Deli, w dniu ²⁵....kwietnia 2022 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim, hindi i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne. Jednakże w przypadku rozbieżności w ich interpretacji tekst w języku angielskim uważany będzie za rozstrzygający.

W imieniu

A. Bimkowski
Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu

N. Khan
Republiki Indii

पोलैंड गणराज्य और भारत गणराज्य

के बीच आपराधिक मामलों में

परस्पर विधिक सहायता संबंधी करार

पोलैंड गणराज्य और भारत गणराज्य जिन्हें यहाँ इसके पश्चात् "पक्षकार" कहा गया है, आपराधिक मामलों में सहयोग और परस्पर विधिक सहायता के माध्यम से अपराधों की रोकथाम, जांच और अभियोजन में पक्षकारों के सक्षम प्राधिकारियों की प्रभावकारिता में वृद्धि की आकांक्षा से;

निम्नलिखित रूप में सहमत हुए हैं:

अनुच्छेद 1

सहयोग का दायरा

1. पक्षकार, इस संधि के प्रावधानों के अनुरूप, ऐसे कृत्यों या चूक जो अनुरोध किए जाने के समय अनुरोधकर्ता पक्षकार की विधि के अनुसार अपराध हो, के संबंध में रोकथाम, जाँच, अभियोजन या कार्यवाहियों, न्यायिक कार्यवाही के बारे में परस्पर कानूनी सहायता के व्यापक उपाय उपलब्ध कराएंगे, भले ही सहायता मांगी गई हो या न्यायालय अथवा ऐसा अनुरोध करने के लिए सक्षम अन्य प्राधिकारियों द्वारा दी जानी हो पक्षकार अपराध से आय या उसके साधनों की कुर्की या जब्ती के संबंध में भी ऐसी सहायता प्रदान करेंगे, जब तक कि अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून में ऐसी सहायता की अनुमति नहीं हो।

2. सहयोग में निम्नलिखित शामिल होंगे:

- (क) व्यक्तियों से साक्ष्य प्राप्त करना अथवा बयान लेना;
- (ख) वीडियो कांफ्रेंसिंग के माध्यम से गवाहों और विशेषज्ञों की सुनवाई में मदद करना;
- (ग) दस्तावेजों, अभिलेखों और साक्ष्य के अन्य लेखों सहित मर्दें प्रदान करना;

- (घ) व्यक्तियों या वस्तुओं का पता लगाना या पहचानना;
- (ङ) न्यायिक दस्तावेजों सहित दस्तावेजों को तामील करना;
- (च) हिरासत में व्यक्तियों सहित व्यक्तियों की व्यक्तिगत उपस्थिति में सहायता;
- (छ) तलाशी और जब्ती अनुरोधों को तामील करना;
- (ज) अपराध से आय या उसके साधनों पर रोक लगाने/ कुर्की, जब्ती या समपहृत के संबंध में सहायता प्रदान करना;
- (झ) बैंक खातों से संबंधित सूचना देना;
- (ञ) कोई ऐसी सहायता जो अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून द्वारा निषिद्ध न हो।

3. यह संधि पूरी तरह से पार्टियों के बीच पारस्परिक कानूनी सहायता के लिए आशयित है। इस संधि के प्रावधान किसी व्यक्ति को कोई साक्ष्य प्राप्त करने, उसे छिपाने या उसके अपवर्जन, अथवा अनुरोध के कार्यान्वयन को बाधित करने का अधिकार नहीं देता है।

4. इस बात पर ध्यान दिए बिना सहायता प्रदान की जा सकती है कि अनुरोधकर्ता पक्षकार के क्षेत्राधिकार में जांच, अभियोजन या कार्यवाही, जिसमें अदालती कार्यवाही भी शामिल है, के अधीन कृत्य या चूक, अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून के तहत अपराध होगा या नहीं।

5. यह संधि इसके लागू होने से पहले किए गए कृत्यों या चूक से संबंधित कानूनी सहायता के किसी भी अनुरोध पर भी लागू होगी।

6. यह संधि इन पर लागू नहीं होती है:

- (क) अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून द्वारा अनुमत सीमा को छोड़कर, अनुरोधप्राप्त पक्षकार के यहां लागू दांडिक निर्णयों का प्रवर्तन अनुरोधकर्ता पक्षकार पर;
- (ख) आपराधिक मामलों में कार्यवाही का अंतरण ।

अनुच्छेद 2 केन्द्रीय प्राधिकारी

1. प्रत्येक पक्षकार इस संधि के कार्यान्वयन के लिए और इस संधि में परिकल्पित अन्य कार्यों के निष्पादन के लिए भी घरेलू कानून के अनुसार अनुरोध करने, प्राप्त करने, जांच करने और उस पर कार्रवाई हेतु एक केंद्रीय प्राधिकारी नियुक्त करेगा।
2. पोलैंड गणराज्य के लिए केन्द्रीय प्राधिकारी न्याय मंत्री या महाभियोजक या उनके द्वारा प्राधिकृत कोई व्यक्ति होगा तथा भारत गणराज्य के लिए केन्द्रीय प्राधिकारी गृह मंत्रालय होगा। पक्षकार, संधि के अनुसार एक-दूसरे को इस प्रकार प्राधिकृत किए जाने या उसमें किसी प्रकार के परिवर्तन के बारे में सूचित करेंगे।
3. केन्द्रीय प्राधिकारी इस संधि के प्रयोजनार्थ एक-दूसरे के साथ सीधे संपर्क करेंगे।

अनुच्छेद 3 सहायता से इंकार करना

1. अनुरोधप्राप्त पक्षकार सहायता से इंकार करेगा यदि:
  - (क) सहायता अनुरोध के कार्यान्वयन से उसकी संप्रभुता, सुरक्षा और लोक व्यवस्था प्रभावित हो;
  - (ख) उसका मत है कि सहायता के अनुरोध के कार्यान्वयन से उसका लोकहित प्रभावित होगा।
2. अनुरोधप्राप्त पक्षकार सहायता से इंकार कर सकता है यदि:
  - (क) यह मानने का पर्याप्त आधार है कि सहायता अनुरोध किसी व्यक्ति को उसकी नस्ल, धर्म, राष्ट्रियता या राजनीतिक विचारों के कारण अभियोजन, दंडित अथवा अन्यथा कार्यवाही के लिए है, या उनमें से कोई कारण उस व्यक्ति की स्थिति के प्रतिकूल है;

- (ख) सहायता अनुरोध सैनिक विधि के अधीन किसी अपराध से संबंधित है जो सामान्य दण्डिक विधि के अधीन अपराध नहीं होगा;
- (ग) सहायता अनुरोध किसी राजनीतिक प्रकृति के अपराध से संबंधित है। इस संधि के प्रयोजनार्थ निम्नलिखित अपराधों को राजनीतिक अपराध नहीं माना जाएगा:
- (i) किसी भी पक्षकार के राष्ट्राध्यक्ष, सरकार के मुखिया या उनके परिवार के सदस्यों की हत्या या उनके विरुद्ध कोई अन्य अपराध;
  - (ii) कोई ऐसा अपराध जिसके लिए दोनों पक्षकार किसी बहुपक्षीय अंतरराष्ट्रीय करार के अनुसरण में मांगे गए व्यक्ति को प्रत्यर्पित करने अथवा अभियोजन संबंधी निर्णय हेतु उनके सक्षम प्राधिकारियों को मामला प्रस्तुत करने के लिए बाध्य हैं;
  - (iii) हत्या, नरहत्या, विद्वेषपूर्ण चोट पहुंचाना या गम्भीर शारीरिक क्षति या स्वास्थ्य को अन्य गम्भीर क्षति;
  - (iv) अपहरण, व्यपहरण या बंधक बनाने सहित किसी अन्य प्रकार का विधिविरुद्ध निरोध वाला कोई अपराध;
  - (v) जीवन को खतरे में डालने, गहरा शारीरिक क्षति पहुंचाने करने या संपत्ति का अत्यधिक नुकसान करने वाला सक्षम कोई विस्फोटक, दाहक या विनाशक डिवाइस लगाना या उसका उपयोग;
  - (vi) पूर्वोक्त अपराधों में से कोई अपराध करने का प्रयास या उसमें भागीदारी तथा ऐसे अपराध करने के लिए किसी संघ या किसी संगठित समूह में भाग लेना।

3. बैंक गोपनीयता के आधार पर सहायता से इंकार नहीं किया जाएगा।

4. इस अनुच्छेद के अनुसरण में सहायता से इंकार करने से पहले, केन्द्रीय प्राधिकारी यह विचार करने के लिए एक-दूसरे से परामर्श करेंगे कि क्या अनुरोध के कार्यान्वयन के लिए आवश्यक शर्तों के अधीन सहायता प्रदान की जा सकती है। ऐसे परामर्श, विशेषकर उन परिस्थितियों में किए जाएंगे जब सहायता अनुरोध किसी ऐसे अपराध से संबंधित हो जिसका दंड अनुरोधप्राप्त पक्षकार की विधि के लिए अज्ञात हो।
5. यदि सहायता से इंकार किया जाता है तो, अनुरोधकर्ता पक्षकार के केन्द्रीय प्राधिकारी को इंकार के कारणों की सूचना दी जाएगी।

अनुच्छेद 4

अनुरोध के प्ररूप और विषयवस्तु

1. सहायता अनुरोध लिखित रूप में किया जाएगा। अनुरोध अनुरोधकर्ता पक्षकार की भाषा में किया जाएगा और उसके साथ अंग्रेजी भाषा में उसका अनुवाद संलग्न होगा।
2. आपात स्थितियों में, अनुरोधप्राप्त पक्षकार के केन्द्रीय प्राधिकारी ई-मेल, फ़ैक्स या परस्पर सहमत इलेक्ट्रॉनिक संचार के अन्य माध्यमों से अनुरोध स्वीकार कर सकता है। ऐसे किसी मामले में, अगले दस दिनों के भीतर लिखित में अनुरोध की पुष्टि की जाएगी जब तक कि अनुरोधप्राप्त पक्षकार का केन्द्रीय प्राधिकारी अन्यथा संकेत न करे।
3. सभी मामलों में अनुरोध में निम्नलिखित शामिल होंगे:
  - (क) न्यायिक कार्यवाही सहित जांच, अभियोजन या कार्यवाही संचालित करने वाले सक्षम प्राधिकारी का नाम, जिससे यह अनुरोध संबंधित है;
  - (ख) दांडिक मामले की प्रकृति का एक विवरण तथा प्रासंगिक तथ्यों और विधियों का एक सारांश;
  - (ग) साक्ष्य, सूचना या मांगी गई अन्य सहायता का विवरण;

- (घ) उस उद्देश्य का विवरण जिसके लिए साक्ष्य, सूचना या अन्य सहायता मांगी गई है
4. यदि आवश्यक हो और जहां संभव हो, सहायता के अनुरोधों में निम्नलिखित भी शामिल होंगे:
- (क) किसी ऐसे व्यक्ति की पहचान, राष्ट्रियता और अवस्थिति के बारे में जानकारी जिससे साक्ष्य या जानकारी मांगी गई है;
- (ख) जिसे तामील की जानी है उस व्यक्ति की पहचान और अवस्थिति के बारे में जानकारी, उस व्यक्ति का कार्यवाही से संबंध, और तामील का तरीका;
- (ग) जिस व्यक्ति या वस्तु का पता लगाया जाना है उसकी पहचान और अवस्थिति की जानकारी;
- (घ) तलाश किए जाने वाले स्थान या व्यक्ति और जब्त की जाने वाली वस्तुओं का सटीक विवरण;
- (ङ) जिस तरीके से कोई गवाही, साक्ष्य या बयान लिया और दर्ज किया जाना है, उसका विवरण;
- (च) किसी व्यक्ति से पूछे जाने वाले प्रश्नों की सूची या उस विषय वस्तु का विवरण जिसके बारे में किसी व्यक्ति की जांच की जानी है या दोनों;
- (छ) किसी विशेष प्रक्रिया या आवश्यकता का विवरण जिसका अनुरोधकर्ता पक्षकार पालन करना चाहता है और उसके कारण;
- (ज) अनुरोध के निष्पादन के दौरान उपस्थित होने के अनुरोध में नामित व्यक्तियों के लिए कोई अपेक्षा;

- (झ) अनुरोधकर्ता पक्षकार में उपस्थित होने के लिए कहे जाने वाले व्यक्ति को मिलने वाले भत्तों और खर्चों की जानकारी;
  - (ञ) अनुरोध निष्पादित करने की कोई समय सीमा;
  - (ट) गोपनीयता संबंधी कोई अपेक्षा;
  - (ठ) कोई अन्य जानकारी जो अनुरोध के निष्पादन को सुगम बनाने के लिए अनुरोधप्राप्त पक्षकार के संज्ञान में लाई जा सकती है।
5. निम्नलिखित मामलों में, सहायता के अनुरोधों में निम्नलिखित शामिल होंगे:
- (क) साक्ष्य लेने के लिए अनुरोध के मामले में, स्थान, अपराध की आय या साधनों, या आतंकवाद के कृत्यों सहित अपराधों के वित्तपोषण के लिए आशयित धनराशि की जब्ती, रोक/कुर्की, समपहरण – इस आशय का एक विवरण जिसमें इस विश्वास का आधार दिया जाएगा कि साक्ष्य या आय अनुरोधप्राप्त पक्षकार के क्षेत्र में पाई जा सकती है;
  - (ख) किसी व्यक्ति से साक्ष्य लेने के अनुरोध के मामले में – यह बताया जाएगा कि क्या शपथ पर या पुष्ट बयान अपेक्षित है और मांगे गए साक्ष्य या बयान की विषय वस्तु का विवरण दिया जाएगा;
  - (ग) साक्ष्य की वस्तुएं उधार देने के मामले में - अनुरोधप्राप्त पक्षकार में ऐसी वस्तुओं का वर्तमान स्थान और उस व्यक्ति या व्यक्तियों के वर्ग की जानकारी जिसके पास अनुरोधकर्ता पक्षकार में ऐसी वस्तुओं की अभिरक्षा होगी, वह स्थान जहां से ऐसी वस्तुएं हैं, हटाई जानी हैं, की जाने वाली जाँचें और जिस तारीख तक साक्ष्य के वस्तुएं वापस की जाएंगी;
  - (घ) हिरासत में लिए गए व्यक्तियों को उपलब्ध कराने के मामले में - उस व्यक्ति की जानकारी जिसके हिरासत में उसे अंतरण के दौरान रखा जाएगा, वह स्थान जहां

हिरासत में लिए गए व्यक्ति को अंतरित किया जाना है और उस व्यक्ति की वापसी की संभावित तिथि;

(ड) अपराध से प्राप्त आय या साधनों की तलाशी और जब्ती के अनुरोध के मामले में - इस विश्वास के आधार का उल्लेख करता हुआ एक विवरण कि धन या संपत्ति अपराध की आय या साधन हैं या उनकी खोज या जब्ती की जा सकती है;

(च) आतंकवाद के कृत्यों सहित अपराधों के वित्तपोषण के लिए अभिप्रेत धन की जब्ती, रोक/कुर्की, समपहरण और अभिग्रहण के अनुरोध के मामले में - इस विश्वास का आधार कि धन का इस प्रकार उपयोग किया जा रहा है।

6. यदि अनुरोधप्राप्त पक्षकार को लगता है कि दी गयी सूचना अनुरोध को निष्पादित करने के लिए पर्याप्त नहीं है, तो वह अतिरिक्त सूचना का अनुरोध कर सकता है ताकि अनुरोध पर कार्रवाई की जा सके।

अनुच्छेद 5

अनुरोध का निष्पादन

1. अनुरोधप्राप्त पक्षकार का केंद्रीय प्राधिकारी अनुरोध को तुरंत पूरा करेगा या अपने सक्षम प्राधिकारियों के माध्यम से इसके निष्पादन की व्यवस्था करेगा। अनुरोधप्राप्त पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी अनुरोध को निष्पादित करने का सर्वोत्तम प्रयास करेंगे, जिसमें अनुरोध पूरा करने के लिए सम्मन, तलाशी वारंट या अन्य आवश्यक आपक्षकार जारी करना शामिल है।

2. इस संधि के अनुसरण में किसी भी अनुरोध को अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून के अनुसार पूरा किया जाएगा। अनुरोध में निर्दिष्ट निष्पादन विधि का उस सीमा तक पालन किया जाएगा जहां तक यह अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून द्वारा निषिद्ध नहीं है।

3. यदि अनुरोधप्राप्त पक्षकार यह निर्धारित करता है कि अनुरोध निष्पादन से उस पक्षकार में चल रही अदालती कार्यवाही सहित आपराधिक जांच, अभियोजन या अन्य कार्यवाही में हस्तक्षेप होगा, तो वह निष्पादन को स्थगित कर सकता है, या अनुरोधकर्ता पक्षकार के केंद्रीय प्राधिकारी से परामर्श के बाद निष्पादन को आवश्यक निर्धारित शर्तों के अधीन कर सकता है।

यदि अनुरोधकर्ता पक्षकार इन शर्तों के अधीन सहायता स्वीकार करता है, तो वह ऐसी शर्तों का पालन करेगा।

4. अनुरोधप्राप्त पक्षकार किसी अनुरोध और उसकी सामग्री को गोपनीय रखने का सर्वोत्तम प्रयास करेगा यदि अनुरोधकर्ता पक्षकार के केंद्रीय प्राधिकारी द्वारा ऐसी गोपनीयता बरतने का अनुरोध किया जाता है। यदि ऐसी गोपनीयता भंग किए बिना अनुरोध को पूरा नहीं किया जा सकता है, तो अनुरोधप्राप्त पक्षकार का केंद्रीय प्राधिकारी अनुरोधकर्ता पक्षकार के केंद्रीय प्राधिकारी को सूचित करेगा, जो यह निर्धारित करेगा कि अनुरोध को इस प्रकार पूरा किया जाना चाहिए या नहीं।

5. अनुरोधप्राप्त पक्षकार का केंद्रीय प्राधिकारी अनुरोधकर्ता पक्षकार के केंद्रीय प्राधिकारी द्वारा अनुरोध के निष्पादन की दिशा में प्रगति के बारे में उचित पूछताछ का जवाब देगा।

6. अनुरोधप्राप्त पक्षकार का केंद्रीय प्राधिकारी अनुरोधकर्ता पक्षकार के केंद्रीय प्राधिकारी को अनुरोध के निष्पादन के परिणाम के बारे में तुरंत सूचित करेगा। यदि अनुरोध के निष्पादन में देरी हो जाती है या स्थगित कर दिया जाता है या अनुरोध को पूर्ण या आंशिक रूप से निष्पादित नहीं किया जा सकता है, तो अनुरोधप्राप्त पक्षकार का केंद्रीय प्राधिकारी अनुरोधकर्ता पक्षकार के केंद्रीय प्राधिकारी को इसके कारणों के बारे में सूचित करेगा।

अनुच्छेद 6

लागत

1. इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 2 और 3 पर प्रतिकूल प्रभाव डाले बिना, अनुरोधप्राप्त देश, निम्नलिखित को छोड़कर, अनुरोध के निष्पादन से संबंधित सभी लागत वहन करेगा:

(क) विशेषज्ञों का पारिश्रमिक;

(ख) अनुवाद और व्याख्या सेवाओं की लागत;

(ग) इस संधि के अनुच्छेद 12 में निर्दिष्ट व्यक्तियों सहित, समन किए गए व्यक्तियों की यात्रा से संबंधित भत्ते और व्यय;

(घ) अनुरोधकर्ता पक्षकार के अनुरोध पर रखे गए कानूनी प्रतिनिधि की फीस।

2. इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 1 (क) से (घ) में उल्लिखित लागत अनुरोधकर्ता पक्षकार द्वारा वहन की जाएगी।

3. वीडियो लिंक की स्थापना और रखरखाव की लागत से संबंधित व्यय:

- अनुरोधकर्ता पक्षकार के यहां अनुरोधकर्ता पक्षकार द्वारा वहन की जाएगी
- अनुरोधप्राप्त पक्षकार के यहां अनुरोधप्राप्त पक्षकार द्वारा वहन की जाएगी।

4. यदि, अनुरोध के निष्पादन के दौरान, यह स्पष्ट हो जाता है कि अनुरोध को पूरा करने में बहुत अधिक खर्च होगा, तो पक्षकार एक दूसरे से परामर्श करके उन नियमों और शर्तों को निर्धारित करेंगे जिनके तहत अनुरोध का निष्पादन जारी रह सकता है।

5. पक्षकार इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 1, 2 और 3 में निर्धारित लागतों के विभाजन के साथ-साथ ऐसी सभी या कुछ लागतों की प्रतिपूर्ति से संबंधित विभिन्न नियमों पर सहमत हो सकते हैं।

अनुच्छेद 7

उपयोग की सीमा

1. अनुरोधप्राप्त पक्षकार यह अपेक्षा कर सकता है कि अनुरोधकर्ता पक्षकार इस संधि के तहत प्राप्त किसी भी जानकारी या साक्ष्य का उपयोग अनुरोधप्राप्त पक्षकार की पूर्व सहमति के बिना अनुरोध में वर्णित कार्रवाई के सिवाय किसी अन्य अदालती कार्यवाही सहित किसी भी जांच, अभियोजन या कार्यवाही में नहीं करेगा। अनुरोधकर्ता पक्षकार इस अपेक्षा का पालन करेगा।

2. अनुरोधप्राप्त पक्षकार यह अपेक्षा कर सकता है कि संधि के तहत दी गई जानकारी या साक्ष्य को गोपनीय रखा जाए या उसके द्वारा निर्दिष्ट किन्हीं शर्तों के अनुसार उनका उपयोग किया जाए। यदि अनुरोधकर्ता पक्षकार ऐसी शर्तों के अधीन जानकारी या साक्ष्य को स्वीकार करता है, तो वह इन शर्तों का पालन करने का सर्वोत्तम प्रयास करेगा।
3. इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 1 या 2 के अनुसार अनुरोधकर्ता पक्षकार के यहां सार्वजनिक की गई जानकारी या साक्ष्य का उपयोग उसके बाद किसी भी उद्देश्य के लिए किया जा सकता है।

अनुच्छेद 8

अनुरोधप्राप्त पक्षकार के यहां साक्ष्य

1. अनुरोधप्राप्त पक्षकार के यहां कोई व्यक्ति, जिससे इस संधि के अनुसरण में साक्ष्य का अनुरोध किया गया है, यदि आवश्यक हो, पेश होने और गवाही देने अथवा दस्तावेजों, अभिलेखों और साक्ष्य के अन्य सामग्री सहित मर्दों को प्रस्तुत करने के लिए बाध्य होगा। मौखिक या लिखित रूप से झूठी गवाही देने वाला व्यक्ति अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून के अनुसार अनुरोधप्राप्त पक्षकार में अभियोजन और दंड का भागी होगा।
2. अनुरोधकर्ता पक्षकार के अनुरोध पर, अनुरोधप्राप्त पक्षकार का केंद्रीय प्राधिकारी इस अनुच्छेद के अनुसरण में साक्ष्य लेने की तिथि और स्थान के बारे में अग्रिम रूप से जानकारी देगा।
3. अपने घरेलू कानून के अधीन, अनुरोधप्राप्त पक्षकार अनुरोधकर्ता पक्षकार के अनुरोध में सूचीबद्ध अधिकृत प्रतिनिधियों को निम्नलिखित अनुमति दे सकता है:

(क) ऐसे अनुरोध के निष्पादन से जुड़ी प्रक्रिया में भाग लेना।

(ख) अनुरोध को निष्पादित करने वाले प्राधिकारी के माध्यम से प्रश्न करने सहित साक्ष्य लेने में भाग लेना।

(ग) अनुरोध के निष्पादन के समय उपस्थित होना और कार्यवाही की शब्दशः प्रतिलिपि बनाना। इस तरह के शब्दशः प्रतिलेखन के लिए तकनीकी साधनों के उपयोग की अनुमति दी जा सकती है।

4. इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 1 में निर्दिष्ट व्यक्ति साक्ष्य देने से इंकार कर सकता है यदि ऐसा व्यक्ति किसी पक्षकार के घरेलू कानून के अनुसार ऐसा करने का हकदार है।

5. यदि वह व्यक्ति जिससे साक्ष्य मांगा गया है, अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून के तहत साक्ष्य देने से इंकार करने के अधिकार का दावा करता है, तो अनुरोधप्राप्त पक्षकार अपने घरेलू कानून के अनुसार मामले का समाधान करेगा। यदि वह व्यक्ति जिससे साक्ष्य मांगा गया है, अनुरोधकर्ता पक्षकार के घरेलू कानून के तहत साक्ष्य देने से इंकार करने के अधिकार का दावा करता है, तो अनुरोधप्राप्त पक्षकार अनुरोधकर्ता पक्षकार के सक्षम प्राधिकारी के आश्वासन के आधार पर मामले का समाधान करेगा।

अनुच्छेद 9

वीडियो कॉन्फ्रेंस द्वारा सुनवाई

1. यदि कोई व्यक्ति किसी एक पक्षकार के क्षेत्र में है और उसे दूसरे पक्षकार के अधिकारियों द्वारा गवाह या विशेषज्ञ के रूप में सुना जाना है, तो इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 2-7 के प्रावधानों के अनुसार वीडियो कांफ्रेंसिंग द्वारा सुनवाई आयोजित की जा सकती है।

2. वीडियो कांफ्रेंसिंग द्वारा सुनवाई के अनुरोध में, अनुच्छेद 4 में संदर्भित जानकारी के अलावा, उन कारणों को भी शामिल किया जाएगा जिनके लिए गवाह या विशेषज्ञ के लिए जेल में व्यक्तिगत रूप से उपस्थित होना वांछनीय या संभव नहीं है, साथ ही सुनवाई का संचालन करने वाले प्राधिकारी और व्यक्ति की जानकारी भी होगी।

3. अनुरोधकर्ता पक्षकार के अनुरोध पर अनुरोधप्राप्त पक्षकार का अधिकारी व्यक्ति को अनुरोधकर्ता पक्षकार के घरेलू कानून द्वारा निर्धारित प्रपत्र में उपस्थित होने के लिए एक समन जारी करेगा।
4. वीडियो कांफ्रेंसिंग द्वारा सुनवाई के लिए निम्नलिखित नियम लागू होंगे:
  - (क) अनुरोधप्राप्त पक्षकार का सक्षम प्राधिकारी सुनवाई के दौरान उपस्थित रहेगा और, यदि आवश्यक हो, एक दुभाषिया को बुलाएगा। अनुरोधप्राप्त पक्षकार का सक्षम प्राधिकारी सुने जाने वाले व्यक्ति की पहचान की पुष्टि करने और अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून के मूल सिद्धांतों के पालन के लिए जिम्मेदार होगा;
  - (ख) दोनों देशों के अधिकारी इस बात पर सहमत होंगे कि सुने जाने वाले व्यक्ति की सुरक्षा सुनिश्चित करने के लिए क्या उपाय किए जाने चाहिए;
  - (ग) सुनवाई सीधे अनुरोधकर्ता पक्षकार के अधिकारी द्वारा की जाएगी, अनुरोधप्राप्त पक्षकार के अधिकारी यह सुनिश्चित करेंगे कि सुनवाई अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून के अनुसार हो;
  - (घ) अनुरोधकर्ता पक्षकार या सुने जाने वाले व्यक्ति के अनुरोध पर, अनुरोधप्राप्त देश, यदि आवश्यक हो, तो यह सुनिश्चित करेगा कि एक दुभाषिया द्वारा उस व्यक्ति की सहायता की जाए;
  - (ङ) जिस व्यक्ति को सुना जाना है, वह दोनों में से किसी भी पक्षकार के घरेलू कानून के तहत बाध्य होने पर गवाही देने के अधिकार का दावा कर सकता है।
5. व्यक्तियों की सुरक्षा के लिए सहमत किन्हीं उपायों पर प्रतिकूल प्रभाव डाले बिना, अनुरोधप्राप्त पक्षकार का सक्षम प्राधिकारी सुनवाई की तारीख और स्थान, सुने गए व्यक्ति की पहचान, सुनवाई में भाग लेने वाले अनुरोधप्राप्त पक्षकार का प्रतिनिधित्व करने वाले अन्य सभी

व्यक्तियों की पहचान और कार्य, कोई शपथ या निर्देश, सुनवाई की तकनीकी परिस्थितियों का विवरण सहित एक रिपोर्ट तैयार करेगा। रिपोर्ट, इस संधि के अनुसार प्रस्तुत की जाएगी।

6. यदि इस अनुच्छेद के अनुसरण में अनुरोधप्राप्त पक्षकार में सुने गए गवाह या विशेषज्ञ सत्यनिष्ठा से गवाही नहीं देते हैं, तो प्रत्येक पक्षकार का सक्षम प्राधिकारी आवश्यक कार्रवाई उसी तरह करेगा जैसे कि सुनवाई उसके घरेलू कानून द्वारा विनियमित प्रक्रिया के अनुसार हो रही हो।

7. यदि इस अनुच्छेद के अनुसार अनुरोधप्राप्त पक्षकार के क्षेत्र में सुने गए गवाह या विशेषज्ञ अनुचित रूप से उपस्थित होने, गवाही देने या शपथ लेने से इनकार करते हैं, तो अनुरोधप्राप्त पक्षकार का प्राधिकारी आवश्यक कार्रवाई उसी तरह करेगा जैसे कि सुनवाई उसके घरेलू कानून द्वारा विनियमित प्रक्रिया के अनुसार हो रही हो।

अनुच्छेद 10

दस्तावेज और आधिकारिक अभिलेख

1. अनुरोधप्राप्त पक्षकार उन दस्तावेजों या अभिलेखों की प्रतियां अनुरोधकर्ता पक्षकार को उपलब्ध कराएगा जो अनुरोधप्राप्त पक्षकार के पास सार्वजनिक रूप से और अनुरोधप्राप्त पक्षकार के अधिकारियों के पास उपलब्ध हैं।

2. अनुरोधप्राप्त पक्षकार, उस पक्षकार के अधिकारियों के पास मौजूद किसी दस्तावेज या रिकॉर्ड की प्रतियां, जो सार्वजनिक रूप से उपलब्ध नहीं हैं, उसी सीमा तक और समान शर्तों के तहत प्रदान कर सकता है जिस सीमा तक घरेलू कानून अनुमति दे, जैसा ऐसी प्रतियां इसके सक्षम प्राधिकारियों को उपलब्ध हों।

अनुच्छेद 11

अनुरोध करने वाले पक्षकार में पेशी

जब अनुरोधकर्ता पक्षकार किसी ऐसे व्यक्ति के अपने क्षेत्र में पेश होने का अनुरोध करता है जो अभिरक्षा में नहीं है, तो अनुरोधप्राप्त पक्षकार उस व्यक्ति को अनुरोधकर्ता पक्षकार में

सक्षम प्राधिकारी के समक्ष उपस्थित होने के लिए कहेगा। अनुरोधकर्ता पक्षकार उस व्यक्ति के भत्तों और खर्चों को कवर किए जाने की सीमा की जानकारी देगा। अनुरोधप्राप्त पक्षकार का केंद्रीय प्राधिकारी व्यक्ति की प्रतिक्रिया के बारे में अनुरोधकर्ता पक्षकार के केंद्रीय प्राधिकारी को तुरंत सूचित करेगा।

अनुच्छेद 12

अभिरक्षा में व्यक्तियों का अंतरण

1. किसी एक पक्षकार की अभिरक्षा में कोई व्यक्ति जिसकी इस संधि के तहत सहायता के प्रयोजनों के लिए दूसरे पक्ष में पेशी मांगी गई है, उस उद्देश्य के लिए एक पक्षकार से दूसरी पक्षकार को अस्थायी रूप से अंतरित किया जाएगा यदि वह व्यक्ति सहमति देता है और यदि दोनों देशों के केंद्रीय प्राधिकारी सहमत हैं।
2. इस अनुच्छेद के प्रयोजन के लिए:
  - (क) उस व्यक्ति को जिस पक्षकार को अंतरित किया गया था, उसके पास उस व्यक्ति को हिरासत में रखने का अधिकार और दायित्व होगा, जब तक कि दूसरे पक्षकार द्वारा अन्यथा अधिकृत न किया गया हो;
  - (ख) उस व्यक्ति को जिस पक्षकार को अंतरित किया गया था, वह पक्षकार परिस्थितियों को अनुकूल होने या दोनों केंद्रीय प्राधिकारियों द्वारा अन्यथा सहमति व्यक्त किए जाने पर, अंतरित व्यक्ति को दूसरे पक्षकार की अभिरक्षा में वापस कर देगा;
  - (ग) उस व्यक्ति को जिस पक्षकार को अंतरित किया गया था, वह पक्षकार अंतरित व्यक्ति की वापसी के लिए दूसरे पक्षकार से प्रत्यर्पण कार्यवाही या कोई अन्य कार्यवाही शुरू करने की अपेक्षा नहीं करेगा;

- (घ) किसी एक पक्षकार के क्षेत्र में काटी गई हिरासत या कारावास की अवधि को संबंधित व्यक्ति द्वारा दूसरे पक्षकार के क्षेत्र में काटी जाने वाली बंदी रहने की अवधि से घटा दिया जाएगा;
- (ङ) जहां हिरासत या कारावास की अवधि व्यक्ति के दूसरे पक्षकार की हिरासत समाप्त हो जाती है, तो अंतरित करने वाला पक्षकार दूसरे पक्षकार को इसकी जानकारी देगा जो उस व्यक्ति की हिरासत से रिहाई सुनिश्चित करेगा;
- (च) उसकी रिहाई के बाद और बशर्ते कि मूल अंतरण से संबंधित कारणों के लिए दूसरे पक्षकार के क्षेत्र में उसकी उपस्थिति अभी भी आवश्यक है, उस व्यक्ति को उसकी सहमति के अधीन, इस संधि के अनुच्छेद 11 के तहत उपस्थित होने वाला व्यक्ति माना जाएगा।

अनुच्छेद 13

सुरक्षित आचरण

1. इस संधि के अनुच्छेद 11 या 12 में उल्लिखित कोई व्यक्ति पर, जो अनुरोध करने पर अनुरोधकर्ता पक्षकार में पेश होता है, इस संधि के अनुच्छेद 12 पैराग्राफ 2 (क) को प्रभावित किए बिना, अनुरोधप्राप्त पक्षकार से उसके जाने से पहले किए गए किसी अपराध के लिए अनुरोधकर्ता पक्षकार में उसकी व्यक्तिगत स्वतंत्रता में अभियोजित नहीं किया जाएगा, हिरासत में नहीं लिया जाएगा या प्रतिबंधित नहीं किया जाएगा। उस व्यक्ति से अनुरोध से संबंधित कार्यवाहियों के अलावा किसी अन्य कार्यवाही में गवाही देने की अपेक्षा नहीं की जाएगी।
2. इस संधि के अनुच्छेद 11 या 12 में उल्लिखित व्यक्ति पर, जो अनुरोध करने पर अनुरोधकर्ता पक्षकार में पेश होता है, उसके द्वारा प्रदान की गई गवाही की सामग्री के कारण उस पक्षकार में उसकी व्यक्तिगत स्वतंत्रता में मुकदमा नहीं चलाया जाएगा, हिरासत में नहीं लिया जाएगा या प्रतिबंधित नहीं किया जाएगा, जब तक कि वह साक्षी के रूप में झूठी गवाही नहीं देता है।

3. इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 1 के प्रावधान पेश होने वाले व्यक्ति पर लागू नहीं होंगे, यदि वह अनुरोधकर्ता पक्षकार को छोड़ने के लिए स्वतंत्र होने पर, सक्षम प्राधिकारी द्वारा यह सूचित किए जाने के बाद लगातार तीस दिनों के भीतर बाहर नहीं गया हो कि उसकी उपस्थिति अब आवश्यक नहीं है, या छोड़ कर जाने के बाद, स्वेच्छा से लौट आया हो।

4. कोई व्यक्ति, जिसकी इस संधि के अनुच्छेद 11 या 12 के तहत अनुरोधकर्ता पक्षकार में पेशी मांगी गई थी और जो अनुरोधकर्ता पक्षकार में पेश नहीं हुआ, उस पर अनुरोधप्राप्त पक्षकार में किसी भी शास्ति या दबाव की कार्रवाई नहीं की जाएगी।

अनुच्छेद 14

व्यक्तियों या वस्तुओं की अवस्थिति या पहचान

यदि अनुरोधकर्ता पक्षकार अनुरोधप्राप्त पक्षकार में व्यक्तियों या वस्तुओं की अवस्थिति या पहचान मांगता है, तो अनुरोधप्राप्त पक्षकार अवस्थिति या पहचान स्थापित करने के लिए सर्वोत्तम प्रयास करेगा।

अनुच्छेद 15

दस्तावेजों की तामील

1. अनुरोधप्राप्त देश, दस्तावेजों को तामील कराने के उद्देश्य से अनुरोधकर्ता पक्षकार द्वारा इसे प्रेषित किसी भी दस्तावेज की तामील हेतु सर्वोत्तम प्रयास करेगा।

2. अनुरोधकर्ता पक्षकार उसके सक्षम प्राधिकारी के समक्ष किसी व्यक्ति की उपस्थिति की अपेक्षा वाले दस्तावेज की तामील का कोई अनुरोध निर्धारित उपस्थिति से पहले उचित समय पर करेगा। यह सिद्धांत किसी दस्तावेज को तामील करने के अनुरोध पर समान रूप से लागू होगा जिसमें प्राप्तकर्ता को कोई अन्य विशिष्ट कदम उठाने या ऐसा करने का अवसर देना अपेक्षित हो।

3. अनुरोधप्राप्त देश, अनुरोध में विनिर्दिष्ट तरीके से दस्तावेजों को तामील करने का साक्ष्य देगा।

4. उसे तामील की गयी प्रक्रिया का अनुपालन करने में विफल रहने वाला व्यक्ति उसके लिए अनुरोधप्राप्त पक्षकार में किसी शास्ति या दंडात्मक कार्रवाई का दायी नहीं होगा।

अनुच्छेद 16

खोज और जब्ती

1. अनुरोधप्राप्त पक्षकार अनुरोधकर्ता पक्षकार के किसी वस्तु की तलाशी, जब्ती और सुपुर्दगी से संबंधित अनुरोध को पूरा करेगा यदि ऐसे अनुरोध में अनुरोधप्राप्त पक्षकार के घरेलू कानून के तहत ऐसी कार्रवाई को न्यायोचित ठहराने वाली जानकारी शामिल है।
2. अनुरोधप्राप्त पक्षकार जब्त की गई वस्तु की तलाशी, जब्ती और अभिरक्षा की परिस्थितियों के संबंध में अपेक्षित ऐसी जानकारी अनुरोधकर्ता पक्षकार को प्रदान करेगा। विशेष रूप से अनुरोधकर्ता पक्षकार यह अनुरोध कर सकता है कि प्रत्येक अधिकारी जिसके पास जब्त की गई वस्तु रही है, उस वस्तु की पहचान, अभिरक्षा की निरंतरता और उसकी स्थिति की अखंडता को प्रमाणित करें। ऐसे प्रमाण पत्र अनुरोधकर्ता पक्षकार में साक्ष्य के रूप में उसमें उल्लिखित मामलों के प्रमाण के रूप में स्वीकार्य होंगे, बशर्ते वे अनुरोधकर्ता पक्षकार के घरेलू कानून की सभी आवश्यकताओं को पूरा करते हों।
3. अनुरोधकर्ता पक्षकार उसे दी गई जब्त की गई किसी वस्तु के संबंध में अनुरोधप्राप्त पक्षकार द्वारा लगाई गई किसी शर्त का पालन करेगा।

अनुच्छेद 17

वस्तुओं की वापसी

यदि अनुरोधप्राप्त पक्षकार द्वारा अपेक्षित हो, तो अनुरोधकर्ता पक्षकार इस संधि के तहत अनुरोध के निष्पादन में उसे दी गई किसी भी वस्तु को यथाशीघ्र वापस कर देगा।

अनुच्छेद 18

रोक/जब्ती/ कुर्की और समपहरण कार्यवाही में सहायता

1. पक्षकार एक-दूसरे को अपराध से प्राप्त आय और साधनों पर रोक/जब्ती/ कुर्की और समपहरण से संबंधित कार्यवाही में एक-दूसरे को पारस्परिक सहायता प्रदान करेंगे। सहायता में अनुरोधकर्ता पक्षकार के न्यायालय या अन्य सक्षम प्राधिकारी द्वारा ऐसे आय के संबंध में अंतिम होने तक अपराध की आय और साधन हासिल करने के उद्देश्य से कार्रवाई शामिल हो सकती है।
2. अनुरोधप्राप्त पक्षकार अपने घरेलू कानूनों के अनुरूप अनुरोधकर्ता पक्षकार को अनुरोध से संबंधित अपराध से प्राप्त आय और साधन वापस कर देगा।

अनुच्छेद 19

सूचना का आदान - प्रदान

केंद्रीय प्राधिकरण इस संधि के अनुच्छेद 2 पैराग्राफ 3 के अनुसार अपने-अपने देशों में कानून और न्यायिक अभ्यास के साथ-साथ लागू कानूनों के पाठों से संबंधित सूचनाओं का आदान-प्रदान करेंगे।

अनुच्छेद 20

अनुप्रमाणन

इस संधि के अनुसरण में प्रेषित किए जाने वाले दस्तावेजों, अभिलेखों अथवा वस्तुओं को किसी प्रकार के अधिप्रमाणन की आवश्यकता नहीं होगी, बशर्ते कि अनुरोधकर्ता पक्षकार द्वारा ऐसा अनुरोध न किया गया हो।

अनुच्छेद 21

व्यक्तिगत डाटा की सुरक्षा

1. इस संधि के प्रयोजनार्थ:

- (क) 'व्यक्तिगत डाटा' से किसी ज्ञात या अज्ञात प्राकृतिक व्यक्ति के संबंध में इस संधि के तहत कोई सूचना अभिप्रेत है,
- (ख) 'डाटा अंतरित करने वाले देश' से वह पक्षकार अभिप्रेत है जो व्यक्तिगत डाटा अंतरित करता है,
- (ग) 'डाटा प्राप्त करने वाला देश' से वह पक्षकार अभिप्रेत है जो व्यक्तिगत डाटा प्राप्त करता है।
2. डाटा प्राप्त करने वाला पक्षकार यह सुनिश्चित करेगा कि व्यक्तिगत डाटा की सुरक्षा का स्तर डाटा अंतरित करने वाले पक्षकार के घरेलू कानून द्वारा सुनिश्चित स्तर से कम नहीं होगी।
3. इस संधि को लागू करने के लिए व्यक्तिगत डाटा केवल सक्षम प्राधिकारी को ही अंतरित की जाएगी तथा ऐसे उपयोग के प्रयोजनार्थ ही उसका उपयोग किया जाएगा।
4. आपराधिक कार्यवाही फाइलों के भंडारण की अवधि को विनियमित करने वाला डाटा प्राप्तकर्ता पक्षकार के घरेलू कानून के प्रतिकूल हुए बिना, व्यक्तिगत डाटा का उद्देश्य समाप्त होने के तुरंत बाद उसे मिटा दिया जाएगा। डाटा अंतरित करने वाले पक्षकार को अंतरित किए गए उस व्यक्तिगत डाटा को मिटाने के बारे में सूचित किया जाएगा।
5. डाटा अंतरित करने वाला पक्षकार उसके द्वारा प्रेषित व्यक्तिगत डाटा की सटीकता के लिए जिम्मेदार है। यह देश, बिना किसी देरी के, डाटा प्राप्त करने वाले पक्षकार को गलत पाए गए या अवैध अंतरण वाले उस डाटा के बारे में सूचित करेगा; ऐसे मामले में डाटा प्राप्त करने वाला पक्षकार तदनुसार ऐसे डाटा को सुधारेगा या मिटा देगा।
6. प्रत्येक पक्षकार, उपयुक्त तकनीकी और संगठनात्मक उपायों का उपयोग करके, व्यक्तिगत डाटा प्रसंस्करण की पर्याप्त स्तर की सुरक्षा सुनिश्चित करेगा, जिसमें अनधिकृत पहुंच, प्रकटीकरण या नाश किए जाने के विरुद्ध सुरक्षा शामिल है। पक्षकार एक दूसरे को व्यक्तिगत डाटा सुरक्षा के किसी ऐसे उल्लंघन के संबंध में सूचित करेंगे जिससे उन व्यक्तियों के अधिकारों या स्वतंत्रता के उल्लंघन का उच्च जोखिम हो सकता है जिनका डाटा प्रेषित किया गया है, और इस तरह के उल्लंघन के परिणामों को समाप्त करने के लिए सभी संभव कदम उठाएंगे।

7. अनुरोध किए जाने पर, डाटा प्राप्त करने वाला पक्षकार डाटा अंतरित करने वाले पक्षकार को व्यक्तिगत डाटा के उपयोग की सीमा और तरीके के बारे में सूचित करेगा।
8. इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 9 पर प्रतिकूल प्रभाव डाले बिना, प्रत्येक पक्षकार अपने घरेलू कानून के अनुसार, उस व्यक्ति को, जिसका व्यक्तिगत डाटा प्रेषित किया गया है, ऐसे डाटा के प्रसंस्करण के बारे में सूचित करेगा, जिसमें अन्य बातों के साथ-साथ, यह सूचना होगी कि यह डाटा किसे, किस उद्देश्य से और किस कानूनी आधार पर अंतरित किया गया है, इसके भंडारण की अनुमानित अवधि, साथ ही इस व्यक्ति के अधिकारों जैसे डाटा तक पहुंच का अधिकार, इसके सुधार या मिटाने का अनुरोध करना, तथा किसी सक्षम प्राधिकारी के समक्ष कानूनी उपाय, यदि उस व्यक्ति को यह लगता है कि उसके व्यक्तिगत डाटा सुरक्षा अधिकारों का उल्लंघन हुआ है।
9. प्रत्येक पक्षकार पैराग्राफ 8 में संदर्भित दायित्वों और अधिकारों को सीमित या टाल सकता है, यदि उसे पूरा करने से अनुरोध से संबंधित आपराधिक कार्यवाही में बाधा या रोकथाम हो सकती है।
10. प्रत्येक पक्षकार, अपने घरेलू कानून के अनुसार, यह गारंटी देगा कि कोई व्यक्ति, जिसका व्यक्तिगत डाटा इस संधि के तहत अंतरित किया गया है और जिसे यह लगता है कि को इसके गैरकानूनी प्रसंस्करण के कारण उसके व्यक्तिगत डाटा सुरक्षा अधिकारों का उल्लंघन हुआ है उसे सक्षम प्राधिकारी या अदालत के समक्ष न्यायिक समाधान का अधिकार है।

अनुच्छेद 22

अन्य संधियों से संगतता

इस संधि के प्रावधान, दोनों में से किसी भी पक्षकार को, अन्य लागू अंतरराष्ट्रीय करारों अथवा करारों के प्रावधानों के अनुसार दूसरे पक्षकार को सहायता प्रदान करने से नहीं रोकेंगे।

अनुच्छेद 23

परामर्श

1. पक्षकार के केन्द्रीय प्राधिकारी, इस संधि के पूर्ण निष्पादन के लिए, आवश्यकतानुसार विचार-विमर्श करेंगे। केन्द्रीय प्राधिकारी इस संधि के कार्यान्वयन को सुकर बनाने के लिए यथा आवश्यक व्यवहार्य उपायों पर भी आपसी सहमति बनाएंगे।
2. इस संधि की व्याख्या और कार्यान्वयन से उत्पन्न किसी विवाद का समाधान राजनयिक माध्यमों से किया जाएगा, यदि पक्षकार के केन्द्रीय प्राधिकारी स्वयं किसी सहमति पर पहुँचने में असमर्थ हों।

अनुच्छेद 24

प्रवर्तन, संशोधन और समाप्ति

1. यह संधि अनुसमर्थन के अध्यक्षीन है और अनुसमर्थन दस्तावेजों का यथाशीघ्र आदान-प्रदान किया जाएगा।
2. यह संधि अनुसमर्थन के दस्तावेजों के आदान-प्रदान की तारीख के पश्चात् साठवें (60वें) दिन से लागू होगी।
3. इस संधि में पक्षकारों की आपसी सहमति से संशोधन किया जा सकता है। इस प्रकार किए गए संशोधन इस अनुच्छेद के पैराग्राफ 1 और 2 में निर्धारित प्रक्रिया के अनुसार लागू होंगे।
4. यह संधि अनिश्चित अवधि के लिए प्रचालन में रहेगी जब तक कि कोई एक पक्षकार पहले सूचना देकर इसे समाप्त न करे। यह समाप्ति दूसरे पक्षकार द्वारा सूचित किए जाने की तारीख से छह (6) महीने के बाद प्रभावी होगी।
5. पक्षकार उनके बीच परस्पर सहमत ऐसे निबंधनों और शर्तों पर आपसी सहमति से इस संधि को समाप्त कर सकते हैं।

6. तथापि, इस संधि की समाप्ति से पहले प्राप्त सहायता अनुरोधों पर संधि के शर्तों के अनुसार उसी प्रकार कार्रवाई की जाएगी, जैसे संधि के लागू होने की समय की जाती।

अधोहस्ताक्षरकर्ताओं ने, साक्ष्य के रूप में, अपनी-अपनी सरकार से विधिवत प्राधिकृत होकर इस संधि पर हस्ताक्षर किए हैं।

आज नई दिल्ली दिनांक 25 अप्रैल 2022 (दो हजार बाइस) को, पोलिश, हिन्दी और अंग्रेजी भाषाओं के दो-दो मूल पाठ में सम्पन्न, सभी मसौदे समान रूप से अधिप्रमाणित हैं। तथापि, व्याख्या में भिन्नता की स्थिति में अंग्रेजी मसौदा मान्य होगा।

A. Burkowski
एडम बुरकोव्स्की
राजदूत
पोलैंड गणराज्य की ओर से

वी. एस. के. कौमुदी
वी. एस. के. कौमुदी
विशेष सचिव
भारत गणराज्य की ओर से

TREATY BETWEEN
THE REPUBLIC OF POLAND
AND
THE REPUBLIC OF INDIA
CONCERNING
MUTUAL LEGAL ASSISTANCE IN CRIMINAL MATTERS

The Republic of Poland and the Republic of India hereinafter referred to as “the Parties”,

Desiring to improve the effectiveness of the competent authorities of the Parties in the prevention, investigation and prosecution of offences through cooperation and mutual legal assistance in criminal matters;

Have agreed as follows:

ARTICLE 1
SCOPE OF ASSISTANCE

1. The Parties shall provide the widest measures of mutual legal assistance to each other in accordance with the provisions of this Treaty, in connection with the prevention, investigation, prosecution or proceedings, including court proceedings, related to acts or omissions which at the time of the request would constitute an offence according to the law of the Requesting Party, irrespective of whether the assistance is sought or is to be provided by a Court or other authority competent to issue such request. The Parties shall also provide such assistance in connection with the confiscation or forfeiture of the proceeds or instrumentalities of crime unless such assistance is not permitted by the domestic law of the Requested Party.

2. Assistance shall include:

- (a) taking testimonies or statements;
- (b) enabling the hearing of witnesses and experts via videoconference;
- (c) providing items, including documents, records and other articles of evidence;
- (d) locating or identifying persons or items;
- (e) serving documents, including judicial documents;
- (f) facilitating the personal appearance of persons, including persons in custody;
- (g) executing requests for search and seizure;
- (h) providing assistance in proceedings related to freezing / attaching, confiscation or forfeiture of the proceeds or instrumentalities of crime ;
- (i) providing information related to bank accounts;
- (j) any other forms of assistance not prohibited by the domestic law of the Requested Party.

3. This Treaty is intended solely for mutual legal assistance between the Parties. The provisions of this Treaty shall not give rise to a right on the part of any private person to obtain, suppress, or exclude any evidence, or to impede the execution of the request.

4. Assistance may be provided without regard to whether the act or omission that is the subject of the investigation, prosecution or proceedings, including court proceedings, in the Requesting Party would constitute an offence under the domestic law of the Requested Party.

5. This Treaty shall also apply to any requests for legal assistance relating to acts or omissions committed before its entry into force.

6. This Treaty does not apply to:

- (a) the enforcement in the Requested Party of criminal judgments imposed in the Requesting Party except to the extent permitted by the domestic law of the Requested Party;
- (b) the transfer of proceedings in criminal matters.

ARTICLE 2
CENTRAL AUTHORITIES

1. Each Party shall nominate a Central Authority to make, receive, examine and process in accordance with the domestic law requests for the purpose of the implementation of this Treaty and also to perform other functions envisaged in this Treaty.
2. For the Republic of Poland the Central Authority shall be the Minister of Justice or the Prosecutor General or a person who he or she authorises and for the Republic of India the Central Authority shall be the Ministry of Home Affairs. The Parties shall notify each other in accordance with this Treaty about the authorization and changes, if any.
3. The Central Authorities shall communicate directly with one another for the purposes of this Treaty.

ARTICLE 3
REFUSAL OF ASSISTANCE

1. The Requested Party shall refuse assistance if:
  - (a) the execution of the request for assistance would impair its sovereignty, security or public order;
  - (b) it is of the opinion that the execution of the request for assistance would impair its public interest.
2. The Requested Party may refuse assistance if:
  - (a) there are substantial grounds for believing that the request for assistance was made for the purpose of prosecuting, punishing or otherwise proceeding against a person on account of his race, religion, nationality or political opinions, or if that person's position may be prejudiced for any of those reasons;
  - (b) the request for assistance relates to an offence under military law which would not be an offence under the ordinary criminal law;

- (c) the request for assistance relates to an offence of a political character. For the purpose of this Treaty the following offences shall not be considered to be political offences:
- (i) murder or any other offence against the person of the Head of State, the Head of Government of either of the Parties or members of their families;
  - (ii) an offence for which both Parties have the obligation pursuant to a multilateral international agreement to extradite the person sought or to submit the case to their competent authorities for decision as to prosecution;
  - (iii) murder, manslaughter, malicious wounding, or inflicting grievous bodily harm or other grievous injury to health;
  - (iv) an offence involving kidnapping, abduction or any form of unlawful detention, including the taking of a hostage;
  - (v) placing or using an explosive, incendiary or destructive device capable of endangering life, of causing substantial bodily harm or of causing substantial property damage;
  - (vi) an attempt to commit or participate in the commission of any of the foregoing offences as well as participation in an association or an organised group to commit such offences.
3. Assistance shall not be refused on the ground of bank secrecy.
4. Before refusing assistance pursuant to this Article, the Central Authorities shall consult with each other to consider whether assistance can be given subject to conditions deemed necessary to execute the request. Such consultations shall take place, in particular, when the request for assistance relates to an offence which carries a penalty unknown to the law of Requested Party.
5. If the assistance is refused, the Central Authority of the Requesting Party shall be informed of the reasons for the refusal.

ARTICLE 4
FORM AND CONTENTS OF REQUESTS

1. A request for assistance shall be made in writing. A request shall be in the language of the Requesting Party with an attached translation into the English language.
2. In emergency situations the Central Authority of the Requested Party may accept a request by e-mail, fax or mutually agreed other means of electronic communication. In any such case, the request shall be confirmed in writing within the next ten days thereafter unless the Central Authority of the Requested Party indicates otherwise.
3. The request shall include in all cases the following:
  - (a) the name of the competent authority conducting the investigation, prosecution or proceeding, including court proceedings, to which the request relates;
  - (b) a description of the nature of the criminal matter and a summary of the relevant facts and laws;
  - (c) a description of the evidence, information or other assistance sought;
  - (d) a statement of the purpose for which the evidence, information, or other assistance is sought.
4. Requests for assistance shall also include if necessary and where possible:
  - (a) information on the identity, nationality and location of any person from whom evidence or information is sought;
  - (b) information on the identity and location of a person to be served, that person's relationship to the proceedings, and the manner in which service is to be made;
  - (c) information on the identity and location of a person or an item to be located;
  - (d) a precise description of the place or person to be searched and of the items to be seized;
  - (e) a description of the manner in which any testimony, evidence or statement is to be taken and recorded;
  - (f) a list of questions to be asked to a person or a description of the subject matter about which a person is to be examined or both;
  - (g) details of any particular procedure or requirement that the Requesting Party wishes to be followed and the reasons therefor;

- (h) any requirement for persons designated in the request to be present during the execution of the request;
  - (i) information as to the allowances and expenses to which a person asked to appear in the Requesting Party will be entitled;
  - (j) any time limit within which the request should be executed;
  - (k) any requirements for confidentiality;
  - (l) any other information which may be brought to the attention of the Requested Party to facilitate its execution of the request.
5. In the following cases, requests for assistance shall include:
- (a) in case of requests for the taking of evidence, the location, search and seizure, freezing / attaching, confiscation, forfeiture of proceeds or instrumentalities of crime, or of funds meant for financing of offences, including acts of terrorism - a statement indicating the basis for belief that evidence or proceeds may be found in the territory of the Requested Party;
  - (b) in case of requests for the taking of evidence from a person - an indication as to whether sworn or affirmed statements are required and a description of the subject matter of the evidence or statement sought;
  - (c) in case of lending of items of evidence - the current location of such items in the Requested Party and an indication of the person or class of persons who will have custody of such items in the Requesting Party, the place to which such items are to be removed, any tests to be conducted and the date by which the articles of evidence will be returned;
  - (d) in case of making detained persons available - an indication of the person who will have custody during the transfer, the place to which the detained person is to be transferred and the probable date of that person's return;
  - (e) in case of requests for search and seizure of proceeds or instrumentalities of crime - a statement describing the basis of belief that the money or property are the proceeds or instrumentalities of crime or are liable for search or seizure.;
  - (f) in case of requests for seizure, freezing / attachment, forfeiture and confiscation of funds meant for financing of offences, including acts of terrorism - the basis for belief that the funds are being so used.

6. If the Requested Party considers that the information is not sufficient to enable the request to be executed, it may request additional information to enable the request to be dealt with.

ARTICLE 5 EXECUTION OF REQUESTS

1. The Central Authority of the Requested Party shall promptly execute the request or arrange for its execution through its competent authorities. The competent authorities of the Requested Party shall use their best efforts to execute the request including by issuing subpoenas, search warrants, or other orders necessary to execute the request.

2. Any request pursuant to this Treaty shall be executed in accordance with the domestic law of the Requested Party. The method of execution specified in the request shall be followed except insofar as it is prohibited by the domestic law of the Requested Party.

3. If the Requested Party determines that the execution of a request would interfere with an criminal investigation, prosecution or other proceeding, including court proceedings ongoing in that Party, it may postpone execution, or make execution subject to conditions determined necessary, after consultation with the Central Authority of the Requesting Party. If the Requesting Party accepts assistance subject to conditions, it shall comply with such conditions.

4. The Requested Party shall use its best efforts to keep confidential a request and its contents if such confidentiality is requested by the Central Authority of the Requesting Party. If the request cannot be executed without breaching such confidentiality, the Central Authority of the Requested Party shall so inform the Central Authority of the Requesting Party, which shall then determine whether the request should nevertheless be executed.

5. The Central Authority of the Requested Party shall respond to reasonable enquiries by the Central Authority of the Requesting Party about progress toward execution of the request.

6. The Central Authority of the Requested Party shall promptly inform the Central Authority of the Requesting Party of the outcome of the execution of the request. If the execution of the request is delayed or postponed or the request cannot be executed in whole

or in part, the Central Authority of the Requested Party shall inform the Central Authority of the Requesting Party of the reasons therefor.

ARTICLE 6

COSTS

1. Without prejudice to paragraphs 2 and 3 of this Article, the Requested Party shall bear all costs associated with the execution of the request, with the exception of:

- (a) remuneration of experts;
- (b) costs of translation and interpretation services;
- (c) allowances and expenses related to travel of persons summoned; including persons referred to in Article 12 of this Treaty;
- (d) the fees of legal representative retained at the request of the Requesting Party.

2. The costs referred to in paragraph 1 (a) to (d) of this Article shall be borne by the Requesting Party.

3. Expenditure relating to the cost of establishing and maintaining the video link occurred:

- in the Requesting Party shall be borne by that Party;
- in the Requested Party shall be borne by that Party.

4. If, during the execution of the request, it becomes apparent that expenses of an extraordinary nature are required to fulfill the request the Parties shall consult each other to determine the terms and conditions under which the execution of the request may continue.

5. The Parties may agree on different rules concerning the division of costs set out in paragraphs 1, 2 and 3 of this Article as well as on reimbursement of all or part of such costs.

ARTICLE 7

LIMITATION ON USE

1. The Requested Party may require that the Requesting Party not use any information or evidence obtained under this Treaty in any investigation, prosecution, or proceeding,

including court proceedings, other than that described in the request without its prior consent. The Requesting Party shall comply with the requirement.

2. The Requested Party may require that information or evidence furnished under the Treaty be kept confidential or be used in accordance with any conditions specified by this Party. If the Requesting Party accepts the information or evidence subject to such conditions, this Party shall use its best efforts to comply with the conditions.

3. Information or evidence which has been made public in the Requesting Party in accordance with paragraph 1 or 2 of this Article may thereafter be used for any purpose.

ARTICLE 8

EVIDENCE IN THE REQUESTED PARTY

1. A person in the Requested Party from whom evidence is requested pursuant to this Treaty shall be compelled, if necessary, to appear and testify or produce items, including documents, records and other articles of evidence. A person who gives false testimony, either orally or in writing, in the execution of a request shall be subject to prosecution and punishment in the Requested Party in accordance with the domestic law of that Party.

2. Upon the request of the Requesting Party, the Central Authority of the Requested Party shall furnish information in advance about the date and place of the taking of the evidence pursuant to this Article.

3. Subject to its domestic law, the Requested Party may allow authorized representatives of Requesting Party listed in the request:

(a) to participate in the process connected with the execution of such a request.

(b) to participate in the taking of evidence including posing questions through the authority which is executing the request.

(c) to be present at the execution of a request and to make verbatim transcript of the proceedings. The use of technical means to make such a verbatim transcription may be permitted.

4. The person referred to in paragraph 1 of this Article may refuse to give evidence if such person is entitled to do so according to the domestic law of any Party.

5. If the person from whom evidence is sought asserts the right to decline to give evidence under the domestic law of the Requested Party, the Requested Party shall resolve the matter in accordance with its domestic law. If the person from whom evidence is sought asserts the right to decline to give evidence under the domestic law of the Requesting Party, the Requested Party shall resolve the matter on the basis of an assurance from the Competent Authority of the Requesting Party.

ARTICLE 9

HEARING BY VIDEOCONFERENCE

1. If a person is in the territory of one of the Parties and has to be heard as a witness or an expert by the authorities of the other Party, the hearing may be conducted in the form of a videoconference, in accordance with the provisions of paragraphs 2 –7 of this Article.

2. The request for a hearing by videoconference, in addition to the information referred to in Article 4, shall also contain the reasons for which it is not desirable or possible for the witness or expert to appear in person, as well as an indication of the authority and persons who will be conducting the hearing.

3. The authority of the Requested Party on the request of the Requesting Party shall serve a summons on the person to appear in the form prescribed by the domestic law of the Requesting Party.

4. The following rules shall apply to the hearing by videoconference:

(a) the competent authority of the Requested Party shall be present during the hearing and, if necessary, summon an interpreter. The competent authority of the Requested Party shall be responsible for confirming the identity of the person to be heard and respecting the fundamental principles of the domestic law of the Requested Party;

(b) the authorities of both Parties shall agree on what measures should be taken to ensure the safety of the person to be heard;

(c) the hearing shall be conducted directly by the authority of the Requesting Party, the authority of the Requested Party shall ensure that the hearing is conducted in accordance with the domestic law of the Requested Party;

(d) at the request of the Requesting Party or the person to be heard, the Requested Party will ensure, if necessary, that the person is assisted by an interpreter;

(e) the person to be heard may claim the right not to testify which would accrue to him or her under the domestic law of either Party.

5. Without prejudice to any measures agreed for the protection of the persons, the competent authority of the Requested Party shall prepare a report including the date and place of the hearing, the identity of the person heard, the identity and functions of all other persons participating in the hearing who represented the Requested Party, any oaths or instructions, a description of the technical conditions under which the hearing took place. The report shall be submitted in accordance with this Treaty.

6. If the witnesses or expert heard in the Requested Party pursuant to this Article do not testify truthfully, the competent authority of each Party shall take the necessary action in the same way as if the hearing took place according to the procedure regulated by its domestic law.

7. If the witnesses or expert heard on the territory of the Requested Party in accordance with this Article unjustifiably decline to appear, give testimony or oath, the authority of the Requested Party shall take the necessary action in the same way as if the hearing took place according to procedure regulated by its domestic law.

ARTICLE 10

DOCUMENTS AND OFFICIAL RECORDS

1. The Requested Party shall provide the Requesting Party with copies of documents or records publicly available in the Requested Party and in the possession of the authorities of the Requested Party.
2. The Requested Party, to the extent the domestic law permits, may provide copies of any of the documents or records in the possession of the authorities of that Party, but which are not publicly available, to the same extent and under the same conditions as such copies would be available to its competent authorities.

ARTICLE 11

APPEARANCE IN THE REQUESTING PARTY

When the Requesting Party requests the appearance on its territory of a person not in custody, the Requested Party shall invite the person to appear before the competent authority in the Requesting Party. The Requesting Party shall indicate the extent to which the allowances and expenses of that person will be covered. The Central Authority of the Requested Party shall promptly inform the Central Authority of the Requesting Party of the person's response.

ARTICLE 12

TRANSFER OF PERSONS IN CUSTODY

1. A person in the custody of one Party whose presence in the other Party is sought for purposes of assistance under this Treaty shall be temporarily transferred from one Party to

the other-Party for that purpose if the person consents and if the Central Authorities of both Parties agree.

2. For the purpose of this Article.

- (a) The Party to which the person was transferred shall have the authority and the obligation to keep the person transferred in custody unless otherwise authorized by the other Party;
- (b) The Party to which the person was transferred shall return the person transferred to the custody of the other Party as soon as circumstances permit or as otherwise agreed by both Central Authorities;
- (c) The Party to which the person was transferred shall not require the other Party to initiate extradition proceedings or any other proceedings for the return of the person transferred;
- (d) The period of custody or imprisonment served in the territory of the one Party shall be deducted from the period of detention which the person concerned is or will be obliged to serve in the territory of the other Party;
- (e) where the period of custody or imprisonment expires whilst the person is in the custody of the other Party, the Party transferring shall so advise the other Party which shall ensure that person's release from custody;
- (f) After his release and provided that his presence in the territory of the other Party is still required for the reasons related to the original transfer, that person shall be treated as a person appearing under Article 11 of this Treaty, subject to his consent.

ARTICLE 13
SAFE CONDUCT

1. A person referred to in Article 11 or 12 of this Treaty who upon request appears in the Requesting Party shall not, without prejudice to Article 12 paragraph 2 (a) of this Treaty, be prosecuted, detained or restricted in his personal liberty in that Party for any offence committed before his departure from the Requested Party. That person shall not be required to give testimony in any proceedings other than the proceedings to which the request relates.
2. A person referred to in Article 11 or 12 of this Treaty who upon request appears in the Requesting Party shall not be prosecuted, detained or restricted in his personal liberty in that Party by reason of the content of testimony provided by him, unless he gives false testimony as a witness.
3. The provisions of paragraph 1 of this Article shall not apply if the person who appears, being free to leave the Requesting Party, has not left it within thirty consecutive days after being notified by a competent authority that his presence is no longer required, or having left, has voluntarily returned.
4. A person, whose presence in the Requesting Party was sought under Article 11 or 12 of this Treaty and who did not appear in the Requesting Party, shall not be liable to any penalty or coercive measures in the Requested Party.

ARTICLE 14
LOCATION OR IDENTIFICATION OF PERSONS OR ITEMS

If the Requesting Party seeks the location or identity of persons or items in the Requested Party, the Requested Party shall use its best efforts to establish the location or identity.

ARTICLE 15
SERVICE OF DOCUMENTS

1. The Requested Party shall use its best efforts to effect service of any document transmitted to it by the Requesting Party for the purposes of service.
2. The Requesting Party shall transmit any request for the service of a document requiring the appearance of a person before a competent authority in the Requesting Party at a reasonable time before the scheduled appearance. This principle shall apply equally to a request for the service of a document requiring the recipient to take any other specific steps or giving the recipient the opportunity to do so.
3. The Requested Party shall return a proof of service in the manner specified in the request.
4. A person who fails to comply with any process served on him shall not thereby be liable to any penalty or coercive measure in the Requested Party.

ARTICLE 16
SEARCH AND SEIZURE

1. The Requested Party shall execute a request for the search, seizure, and delivery of any item to the Requesting Party if the request includes information justifying such action under the domestic law of the Requested Party.
2. The Requested Party shall provide such information as may be required by the Requesting Party concerning the circumstances of any search, seizure and custody of the item seized. In particular the Requesting Party may request that each official who has had custody of a seized item certify the identity of the item, the continuity of custody and the integrity of its condition. Such certificates shall be admissible as evidence in the Requesting Party as

proof of the matters set forth therein, provided they satisfy all the requirements provided for by the domestic law of the Requesting Party.

3. The Requesting Party shall observe any conditions imposed by the Requested Party in relation to any seized item which is delivered to the Requesting Party.

ARTICLE 17 RETURN OF ITEMS

If required by the Requested Party, the Requesting Party shall return as soon as possible any item furnished to it in execution of a request under this Treaty.

ARTICLE 18 ASSISTANCE IN FREEZING/ATTACHING , CONFISCATION AND FORFEITURE PROCEEDS

1. The Parties shall grant each other mutual assistance in proceedings relating to freezing / attaching, confiscation or forfeiture of proceeds and instrumentalities of crime. The assistance may include actions aiming at securing proceeds and instrumentalities of crime till a final determination in respect of those proceeds by a court or other competent authority of the Requesting Party.

2. The Requested Party shall, in conformity with its domestic laws return to the Requesting Party the proceeds and instrumentalities of crime to which the request applies

ARTICLE 19 EXCHANGE OF INFORMATION

Central Authorities shall exchange, according to Article 2 paragraph 3 of this Treaty information concerning law and judicial practice in their respective countries as well as texts of applicable laws.

ARTICLE 20
AUTHENTICATION

Documents, records or items transmitted pursuant to this Treaty shall not require any form of authentication, except as requested by the Requesting Party.

ARTICLE 21
PROTECTION OF PERSONAL DATA

1. For the purposes of this Treaty:

- (a) 'personal data' means any information transmitted under this Treaty relating to an identified or identifiable natural person,
- (b) 'Transmitting data Party' means the Party that transmits personal data,
- (c) 'Receiving data Party' means the Party that receives personal data.

- 2. The Receiving data Party ensures the level of personal data protection not lower than ensured by the domestic law of the Transmitting data Party.
- 3. Personal data may be transmitted only to the authorities competent for the application of this Treaty and may be used solely for the purposes of such application.
- 4. Without prejudice to the domestic law of the Receiving data Party regulating the duration of the storage of criminal proceedings files, personal data shall be erased immediately after the purpose for its transmission ceased to exist. The Transmitting data Party shall be informed about the erasure of the personal data which it has transmitted.
- 5. The Transmitting data Party is responsible for the accuracy of the personal data which it has transmitted. This Party shall, without delay, inform the Receiving data Party about the data which turned out to be inaccurate or whose transmission was unlawful; in such a case the Receiving data Party shall accordingly rectify or erase such data,
- 6. Each Party shall, using appropriate technical and organizational measures, ensure an adequate level of security of personal data processing, including protection against unauthorised access, disclosure or destruction. The Parties shall inform each other about any breach of personal data protection which may result in a high risk of

- infringement of rights or freedoms of persons whose data has been transmitted, and shall undertake all possible steps in order to eliminate the aftermaths of such a breach.
7. Upon request, the Receiving data Party shall inform the Transmitting data Party about the extent and the manner in which the personal data have been used.
  8. Without prejudice to paragraph 9 of this Article, each Party shall inform, in line with its domestic law, the person whose personal data has been transmitted about the processing of such data, inter alia to whom, for what purpose and on what legal basis such data has been transmitted, the envisaged period of its storage, as well as about this person's rights such as the right of access to data, requesting its rectification or erasure, as well as a legal remedy before a competent authority if the person considers to have his or her personal data protection rights infringed.
  9. Each Party may limit or avoid the obligations as well as the rights referred to in paragraph 8, if their fulfillment may result in obstructing or preventing the criminal proceedings to which the request relates.
  10. Each Party shall guarantee, in line with its domestic law, that a person, whose personal data has been transmitted under this Treaty and who considers having his or her personal data protection rights infringed due to its unlawful processing, has a right to a legal remedy before a competent authority or a court.

ARTICLE 22

COMPATIBILITY WITH OTHER TREATIES

The provisions of this Treaty shall not prevent either of the Parties from granting assistance to the other Party in line with the provisions of other applicable international treaties.

ARTICLE 23
CONSULTATION

1. The Central Authorities of the Parties shall consult, whenever necessary, to promote the most effective execution of this Treaty. The Central Authorities may also agree on such practical measures as may be necessary to facilitate the implementation of this Treaty.
2. Any differences arising out of the interpretation or application of this Treaty shall be resolved through diplomatic channels if the Central Authorities of the Parties are themselves unable to reach an agreement.

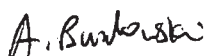
ARTICLE 24
ENTRY INTO FORCE, AMENDMENT AND TERMINATION

1. This Treaty is subject to ratification and the ratification documents shall be exchanged as soon as possible.
2. This Treaty shall enter into force on the 60th day after the date of exchange of the ratification documents.
3. This Treaty may be amended by mutual consent of the Parties. The amendments shall enter into force in accordance with the procedure set out in paragraphs 1 and 2 of this Article.
4. This Treaty shall remain in operation for an indefinite period unless either Party terminates this Treaty by prior notification. The termination shall take effect six (6) months from the date on which the other Party was notified.
5. The Parties may also by mutual consent terminate this Treaty on such terms and conditions as may be agreed to between the them.

6. Requests for assistance which have been received prior to the termination of this Treaty shall nevertheless be processed in accordance with the terms of the Treaty as if the Treaty was still in force.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Treaty.

DONE at New Delhi this the .....*25*..... day of April 2022 (Two Thousand Twenty-Two) in two originals each, in Polish, Hindi and English, all texts being equally authentic. However, in case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

For the Republic of Poland

For the Republic of India

Po zaznajomieniu się z powyższą Umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia 21 grudnia 2022 roku.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*

L.S.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*